

„Sugrįžėliai“ lankys JAV lietuvių bendruomenes

LGAVO „Sugrįžus“ nariai sako: „Matom didelę prasmę burti visų pasaulio lietuvių dialogą dėl mūsų pačių ir dėl Lietuvos.“

LGAVO nuotr.

Vilnius, birželio 10 d (Lietuviams.com/„Draugo“ info.) – Apie emigrantų sugrįžimą šiandien kalbama tiek daug, kad tai pradeda panašėti į netikėtai atsiradusios mados virusą. Tikriausiai panašumų yra. Tačiau daug svarbesnė kitoji sugrįžimų pusė – būtent apie ją su JAV lietuvių bendruomenėmis šią vasarą ketina kalbėti „sugrįžėliai“ – Lietuvių, gyvenusių Amerikoje, visuomeninės organizacijos (LGAVO) „Sugrįžus“ nariai. Jie teigia, kad turi asmeninę „kelio namo“ patirtį ir, nors kiekvie-

ną jų atgal į Lietuvą parvedė skirtingi tikslai, šiandien visi jie išgyvena tą pačią sugrįžimo prasmę – susivienyti dėl vieno tikslo – Lietuvos.

Lietuvių tauta tarsi suskilusi į „emigrantus“ ir „likusius“. Dėl skirtingo gyvenimo būdo tarp šių „grupių“ atsiradusi tarpusavio priešprieša dažnai pasireiškia bendrų tikslų nematymu, nenoru ieškoti susitarimų, skirtingu tautinių vertybių supratimu, nutrūkusiu bendravimu ir bendradarbiavimu, abejingumu vienas kitam ir užsidarymu savų prob-

lemų rate.

LGAVO „Sugrįžus“ nariai sako: „Matom didelę prasmę burti visų pasaulio lietuvių dialogą dėl mūsų pačių ir dėl Lietuvos.“

Pokalbiuose dalyvaus LGAVO „Sugrįžus“ prezidentas dr. Daurimas Matulis – buvęs JAV LB Philadelphia apylinkės pirmininkas, Vilniaus Biotechnologijos instituto biotermodinamikos ir vaistų tyrimo laboratorijos vadovas bei LR prezidento Valdo Adamkaus visuomeninis patarėjas emigracijos klausimais, ir LGAVO „Sugrįžus“ viceprezidentė, bendradarbiavimo ir ryšių su visuomene koordinatore Giedrė Ieva Šipailaitė – Biotechnologijos instituto ryšių su visuomene ir projektų vadovė.

Susitikimų metu bus kalbama apie emigracijos iš Lietuvos problemas ir privalumus, lietuvių išvykimą ir grįžimą į Tėvynę, neapsiribojant vien „protų nutekėjimu“ ar „protų sugražinimu“. Planuojama aptarti pastangas sukurti geras gyvenimo sąlygas Lietuvoje, bandant sugrąžinti išvykusius emigrantus. Taip pat bus pristatyta LGAVO „Sugrįžus“ veikla, asmeninės grįžimo patirtys. Bus gvildinami pilietiškumo ir tautinio tapatumo klausimai, kalbama apie tarptautinės patirties investicijas į Lietuvą, aptarti nauji bendradarbiavimo palaikant lietuvių tikslai. Tikslios susitikimų datos bus paskelbtos vėliau.

R. Doveika palieka Vilniaus arkikatedrą

Vilnius, birželio 10 d. (ELTA) – Vilniaus arkikatedros bazilikos klebonas ir administratorius, Vilniaus arkivyskupijos kurijos kancleris Ričardas Doveika palieka Vilniaus arkikatedrą. R. Doveika po Žolinės Lietuvos vyskupų konferencijoje (LVK) pradės dirbti generalinio sekretoriaus padėjėju – pasekretoriumi. Katedroje R. Doveika kunigavo šešerius su puse metų.

Kaip sakė klebonas R. Doveika, jo atsisveikinimo Mišios numatomos vasaros pabaigoje, po Žolinės. Klebonas sakė, kad jo darbo pobūdis Lietuvos vyskupų konferencijoje bus kitoks – teks daugiau dirbti su dokumentais, bendrauti su įvairiomis įstaigomis. Tačiau jis ir toliau laikys pamaldas vienoje Vilniaus bažnyčių.

„Mūsų, kunigų, gyvenimas visada yra gyvenimas pareigose, kurias mato ganytojas“, – sakė Vilniaus arkikatedros bazilikos klebonas.

R. Doveika teigė esantis dėkingas Jo Eminencijai kardinolui Audriui Juozui Bačkui už galimybę dirbti Katedroje ir naujas pareigas Lietuvos vyskupų konferencijoje. Klebonas LVK pasekretoriumi tampa A. J. Bačkio sprendimu.

Vietoje Ričardo Doveikos Vilniaus arkikatedrai vadovaus kunigas Robertas Šalaševičius. Nuo 2003 metų jis yra Vilniaus kunigų seminarijos rektorius.

Šiame numeryje:

- Skautybės kelias. Dviguba šventė „Verpsčių“ ratelyje (p. 2, 8)
- Visi plaukiame vienu laivu, kuris vadinasi Lietuva (p. 3, 9)
- Sovietinė kultūra: nepavykęs sovietinės modernybės projektas? (p. 4, 8)
- Laiškai, komentarai, nuomonės (p. 5)
- Šiluvos bazilika (2) (p. 9)
- Eina vasara graži (p. 10)
- Po Mažąją Lietuvą (p. 11)

Valiutų santykis

1 USD — 2.22 LT
1 EUR — 3.45 LT

Paryžiuje pristatoma Lietuvos kryždirbystė

Paryžiuje pristatoma Lietuvos kryždirbystės simbolika. Eltos nuotr.

Paryžius, birželio 10 d. (ELTA) – UNESCO (Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos) būstinėje Paryžiuje atidaryta Lietuvos kryždirbystei skirta paroda „Gyvybės medis. Lietuvos kryždirbystė ir simbolika“. 2001 m. UNESCO Lietuvos kryždirbystės tradiciją pripažino Žmonijos žodinio ir nematerialaus paveldo šedevru.

Paryžiuje eksponuojamos autentiškos XIX a. medinės šventųjų skulptūrėlės, lietuviškų kryžių viršūnėlės, šiuolaikiniai metaliniai Vytauto Jaručio darbai ir kryžių bei koplytėlių nuotraukos, kuriomis pabrėžiama, kad šventintų dirbinių natūrali erdvė – ne muziejų galerijos, jie yra neatsiejami nuo Lietuvos gamtovaizdžio. Nors kryždirbystės tradicija būdinga ir kitoms Europos šalims, tačiau Lietuvoje ji yra ypatingai gyvybinga, gabi, užimanti svarbią vietą žmonių gyvenime ir pasižyminti menine branda.

Parodos atidarymo iškilmėse dalyvavo UNESCO vadovai, užsienio šalių ambasadoriai prie UNESCO.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-10-08

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry
8830 Magnolia Court
Orland Park, IL 60462

El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

DVIGUBA ŠVENTĖ „VERPSČIŲ“ RATELYJE

v.s. fil. RITONĖ RUDAITIENĖ

Kiekvieną pavasarį vyr. skaučių ir skautininkių „Verpsčių“ būrelis sesės pasitinka su tradicine poezijos suėiga. Tą 2008 m. gegužės 15 d. rinkomės skautininkų Povilaičių sodyboje, Lemont, IL.

Visos dėvėjom uniformas, nes buvo pranešta, kad bus daroma „oficiali“ nuotrauka. Tačiau priežastis buvo visai kita. Mūsų „didžiajai verpsčiai“ Vidai Rimienei neseniai buvo suteiktas paskautininkės laipsnis ir ta proga norėjom jai užrišti žalią kaklaraištį.

Po trumpo einamųjų reikalų aptarimo, išėjom į kiemą ne nusifotografuoti, bet iškilmingam įžodžiui. Sustojus rate prie Lietuvos atgimimo metu iš tėvynėje gautos ir atsivežtos

trispalvės, v. s. fil. Rita Penčylienė perskaitė LSS tarybos protokolo ištrauką ir vedė iškilmingą skautininkės pasižadėjimą.

Nuskambėjus skautiškos sutartinės aidui, su džiaugsmu ir geriausiais skautiškais linkėjimais sveikinom savo pareižingą ir darbščiąją sesę Vidą, o ji juokaudama prasitarė, kad dabar, pagaliau, jaučiasi kaip „tikra“ vadovė.

Antrąją sueigos dalį įdomiai vedė Danutė Bindokienė. Ji pristatė tris mūsų humoristus poetus Leonardą Žitkevičių (Balį Pavabalį), Aloyzą Baroną (dr. S. Aliūną) ir Antaną Gustaitį. Sesė Danutė visus tris poetus asmeniškai pažinojo, todėl labai įdomiai ir šiltai apie juos kalbėjo. Ypač apie Aloyzą Baroną – „žmogų dėvėjusį daug kepurų“, nes jis buvo ne tik

„Verpsčių“ 2008 m. pavasarinėje sueigoje, D. ir R. Povilaičių sodyboje, sesės: iš k. Aušrelė Sakalaitė, Laima Luneckienė, Daila Liubinskienė, Ritonė Rudaitienė, Danutė Bindokienė, Danutė Korzonienė, Vida Rimienė, Rita Penčylienė, Irena Grigaitienė, Joana Krutulienė, Daiva Bulitz, Aldona Raudienė ir Dalia Povilaitienė.
Nuotr. v. s. Genovaitės Treinienės

poetas, bet ir žurnalistas, ir redaktorius.

Galiausiai visoms buvo padalinta po vieną iš šių trijų poetų eilėraščių, kuriuos turėjom garsiai (ir su įsijautimu) paskaityti. Labai gardžiai prisijuokėm!

Kalbos tęsėsi toliau apie dabartinę ir ankstyvesnę lietuvių kalbą, žodyną, rašybą, kun. Juozo Vaišnio, SJ,

garsiuosius diktantus ir t.t. prie skaučių, namų šeiminkės paruoštų vaišių stalo. Atsisveikinusios su „Ateina naktis“ ir dar kartą pasigrožėjusios kieme stovinčiu v. s. Romo Povilaičio rankomis pagamintu ir ateinančios Tautinės stovyklos laukiančiu didingu ir puošniu kryžiumi, išsiskirstėm vasaros atostogų.

Čikagos tuntų „Paskiltininkų kursai“ kviečia naujus ir sugrįžtančius kursantus

Paskiltininkų kursų tikslas: suteikti pradinių skautamokslis žinių naudojant skilčių sistemą. Skautams duota proga išmokyti vadovauti, sąžiningai atlikti pareigas, suprasti skautišką teoriją dirbti kartu, išgyventi savaitę gamtoje savarankiškai ir pasidžiaugti savo pasiekimais.

Kada? Nuo sekmadienio liepos 20 d. 10 val. r. iki penktadienio liepos 25 d. 3 val. p. p.

Kur? Rako miškuose, „Kernavės“ pastovyklėje

Kas dalyvauja? 1. Pirmą kartą kursus lankantys 11-12 metų skautės ir skautai. 2. Sugrįžtantys kursantai

Kaina: 125 dol., 6 dienos kursų dienos ir mokesčiai neskaldomi

Čekius rašyti: „Lithuanian Scouts Association“

Siųsti: Audrai Lintakienei
3509 Rosemeare Ave
Brookfield, IL 60513

Registracija: Užpildyti Rako stovyklos registracijos formas ir išsiųsti pagal stovyklos reikalavimus.

Daugiau informacijos skambinti Audrai Lintakienei tel.: 708-387-9180 arba susisiekti elektroniniu paštu:

Lintakas@sbcglobal.net

LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGOS TARYBA

Brangūs lietuviškosios skautybės draugai ir rėmėjai,

Kreipiuosi į Jus labai svarbiu reikalu. 2008 metų vasarą, rugpjūčio 9-19 d., vyks mūsų – Lietuvių Skautų Sąjungos šeimos šventė – Devintoji Tautinė Stovykla. Šioje stovykloje atšvėsime lietuviškosios skautybės 90 metų gyvavimo jubiliejų ir pasaulinės skautybės šimtmetį. Stovyklos tema – „Švenčiame skautybės jubiliejų!“

Kadangi mūsų tautinės stovyklos įvyksta tik kas dešimt metų, Lietuvių Skautų Sąjungos vadija deda ypatingas pastangas padaryti šios stovyklos programą kiek galint įdomesnę ir prasmingesnę visiems LSS nariams. Stengiamės sudaryti sąlygas pasaulyje išsisklaidžiusiems mūsų skautams ir skautėms dalyvauti šioje šventėje, susipažinti ir atnaujinti savo skautiškos ideologijos ir metodikos įsitikinimus.

Todėl asmeniškai kreipiuosi į Jus, skautiškos idėjos rėmėjus, padėti mums įgyvendinti mūsų siekius. Prašome Jūsų finansinės paramos sumažinti stovyklos ruošos išlaidas, kad stovyklautojams būtų kiek galima prieinamesnės stovyklavimo kainos. Net ir mažiausia Jūsų auka padės mūsų skautams atvykti į stovyklą, susipažinti ir pabendrauti su kitų vietovių lietuviais ir lietuvaitėmis, atgaivinti savo ideologines vertybes skautiškoje aplinkoje ir dvasioje.

Padėkite man ir visai Lietuvių Skautų Sąjungos vadijai suteikti kiekvienam lietuviui skautui ir skautei galimybę dalyvauti šiame ypatingame lietuviškosios skautybės įvykyje.

Prašome čekius rašyti „Lithuanian Scouts Association“ vardu ir aukas siųsti LSS tarybos išdininkui v.s. Gintui Taorui adresu: 35 Clearwater Drive, Dover NH 03820. Aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių. Didelis skautiškas „AČIŲ“ už Jūsų paramą.

Budėkime!

s.v.s.fil. Gintaras Plačas
LSS Tarybos Pirmininkas

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

**Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.**

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiamė. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$215.00 • 1/2 metų \$130.00
• 3 mėn. \$100.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00
• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė
redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Aldona Žemaitytė

aldaze@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

VISI PLAUKIAME VIENU LAIVU, KURIS VADINASI LIETUVA

Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus sveikinimo kalba tarptautinėje konferencijoje „Berlyno sienos griuvimas: nuo Budapešto iki Vilniaus“, Vilnius, 2008 m. birželio 5 d.

Minime itin svarbaus istorinio įvykio sukaktį – 20-ąsias Sąjūdžio įkūrimo metines. Tai, kas tą įsimintiną vasarą prasidėjo kaip šviesuolių iniciatyva apsaugoti paveldą ir kultūrą, virto lemtingu atspirties tašku, per valią, išmintį ir viltį atvedusiu į laisvę ir nepriklausomybę. Sąjūdis buvo dalis sovietizuoto Rytų Europos išsilaisvinimo judėjimo, kurio pakilimai Vengrijoje, tuometinėje Čekoslovakijoje ar Lenkijoje buvo negailestingai slopinami.

1988 m. Sąjūdžio kvietimas keistis patiems ir keisti Lietuvos realybę tautos buvo sutiktas kaip seniai lauktas ženklas pakilti iš dvasinio, politinio ir ekonominio sąstingio. Lietuvoje ir kitose Baltijos valstybėse išsiveržusi išsilaisvinimo energija sovietinėje erdvėje virto galinga banga, nugriovusia nelaisvės simbolį – pirmiausia Berlyno sieną. Būdami vieningi, atlikome darbą, kuris mūsų istorijoje prilygsta, o gal net ir pranoksta tas svarbias pergales mūsų laukuose. Tikriausiai čia glūdi vienas iš atsakymų į klausimą, kodėl tada buvome tokie vieningi? Todėl, kad visi buvome pavargę nuo savo baimės ir nuolatinio melo viešajame gyvenime, nuo netikrumo dėl savo, savo vaikų ir savo krašto ateities.

Kalbu apie 20 metų senumo realybę, o mintyse, atrodo, jaučiu labai artimą paralelę su šiaudienine Lietuva. Nemažai mūsų žmonių ypač jaučiasi nusivylę, nereikalingi, pradę moralinį ryšį su savo valstybe, neretai ir ekonomiškai sužlugdyti. Tokioje padėtyje atsidadę piliečiai šiaudien klausia: koks mūsų, laisvės vaikų, santykis su dainuojančios revoliucijos įvykiais, su aukomis, kurias sudėjo tėvų ir senelių karta? Ar jauniems žmonėms ką nors reiškia vienybė ir emocinis susitelkimas, jaudinantis Baltijos kelyje stovėjusių žmonių solidarumo ir patriotizmo jausmas? Kur prieš 20 metų Sąjūdžio žadėta dora, pažanga, gerovė? Ar dar įmanomas žmonių moralinis atgimimas, solidarumas ar bent susikalbėjimas, kuris mus visus sutelkė Sąjūdžio metais?

Skaudūs klausimai. Tačiau į juos nekreipdami dėmesio sulauksime dar skaudesnių padarinių. Todėl turime ieškoti atsakymų, turime negailėti pastangų, kad Lietuva artėtų prie Sąjūdžio metais iškelto valstybės vaizdinio. Iš 20 metų senumo istorijos turime semtis tautą ir valstybę stiprinančių galių, iš Sąjūdžio, kaip istorinio ir moralinio reiškinio, kuris ir šiaudien neleidžia nurimti mūsų atminčiai, pateikdamas skirtingų aiškinimų ir hipotezių.

Ne visada kitų pasakojimai sutampa su mūsų asmenine patirtimi, tačiau dėl vieno sutariame, manau, visi – Sąjūdis buvo turbūt vienintelis įmanomas sovietmečio netektis ir skausmą išgyvenusias, bet nepalūžusias visuomenės vedlys iš blogio imperijos į laisvę. Tas ėjimas Lietuvai buvo ne tik istorinio teisingumo

atkūrimo, bet kartu ir moralinio apsisvalymo aktas. Ar ne dėl to Sąjūdis šiaudien simbolizuoja tai, ko mums labiausiai stinga – pasitikėjimo kitu žmogumi ir optimistinio įkarščio, kad viską, ko nuoširdžiai siekiame tėvynės labui, įstengsime padaryti, o solidarumo, pagarbos kitam žmogui ir rūpesčio bendru tėvynės likimu tikrai tuo keliu eidami sulauksime.

Mūsų akyse nyksta ne tik demokratinės pilietinio elgesio normos, bet ir paprasčiausios mandagumo taisyklės. Jei Sąjūdį laikytume visuomenės veidrodžiu, kuris prieš 20 metų atspindėjo vienybę ir pagarbą, šiaudien jame pamatytume daug baimės, pagiežos ir įtarumo aptemdytų veidų. Tokių veidų minia nepajėgs sutelktomis jėgomis statyti geresnio ir kokybiškesnio gyvenimo tiltų.

Vienas svarbiausių Sąjūdžio šūkių buvo raginimas nebijoti. Tokią pat baimę nugalėjo ir Vasario 16-osios Lietuva, vos per du dešimtmečius iš carinės Rusijos provincijos tapusi civilizuota Europos valstybe. Tada mūsų visuomenę slėgė tikrai daug problemų. Ne visi buvo patenkinti santvarka ir politika. Būta ir nuovargio, būta ir nusivylimo. Tačiau žmonėse visada budėjo dvasinė jėga, priverčianti atsinaujinti ir toliau dirbti tėvynės kūrimo darbą.

Jaunos valstybės gyvenime būna keli visuomenės savijautos etapai. Ir pirmasis iš jų, išsiliejęs Sąjūdžio mitinguose bei Baltijos kelyje, – tai dvasinis pakilimas, optimizmas ir šviesiausi atgimimo lūkesčiai. Aukščiausias iš jų – tautinio ir žmogiškojo solidarumo jausmas, vienybė ir pasitikėjimas siekiant visiems bendrų tikslų. Kai lūkesčiai žlunga, o viltys lieka neįgyvendintos, išgyvenamas kitas suvokimo etapas, pasireiškiantis visuotiniu nusivylimu, krizės, sunkumo ir nuovargio nuojautomis.

Tai labai gerai žinomos būsenos, išgyventos ir kai kada, atrodo, išgyvenamos ir dabar Lietuvoje. Tačiau po šios patirties visuomenė turi subręsti suvokimui, kad visi plaukiame vienu laivu, kuris vadinasi Lietuva. Esame vieni nuo kitų priklausomi, ir kiekvieno iš mūsų pastangos reikalingos ir vertingos. Sąjūdžio dėka išsivadavę politiškai, privalome išsivaduoti morališkai, kad, užuot svaidęsi kaltinimais ir kėlę vienadienius skandalus, dirbtume matydami ilgalaikę valstybės perspektyvą.

Kantrus, sąžiningas ir nuoseklus darbas vardan tos Lietuvos niekad nesutapo ir nesutaps su mesijų pažadais atėjus į valdžią sukurti visuotinę laimę, išvaduoti iš neteisybės. Nežmirškime, kad Lietuvą pusę amžiaus jau valdė išvadotojai, garsiai apskelbę visuotinės gerovės kūrėjais, o realiai pražudę ir fiziškai bei dvasiškai suluošinę šimtus tūkstančių žmonių, sustabdę natūralią mūsų valstybės istorinę raidą ir pažangą, nuskurdinę

Nukelta į 9 psl.

Metų ataskaita: 60 vedamųjų

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Birželio 20 d. sueina metai nuo mano paaktyvėjusio bendradarbiavimo „Draugo“ puslapiuose. Kitų skatinamas pats pasisiūliau prisidėti prie vedamųjų paruošimo. Pradžioje galvojau, kad galėčiau išsipareigoti kartą į mėnesį. Naujoji vyr. redaktorė skatino dažniau parašyti, kad ir kas savaitę. Dabar, metams baigiantis, panorau į tą patirtį pažiūrėti ir visą tai apibendrinti. Čia bus kalbama tik apie tuos straipsnius, kurie buvo išspausdinti vedamųjų skiltyje, dienraščio trečiojo puslapio dešinėje pusėje.

Per metus – nuo 2007 metų birželio 20 d. iki 2008 metų birželio 9 d. – buvo išspausdinti 60 vedamųjų, taigi, vidutiniškai daugiau nei po vieną savaitėje. Temos buvo įvairios, bet, arčiau pasižiūrėjus, jas gana lengvai galima suskirstyti į tris kategorijas: sociologines/psichologines (25 straipsniai), gyvenimą Lietuvoje (12 straipsnių) ir gyvenimą išeivijoje (23 straipsniai).

Jeigu galėčiau iš vedamųjų pavadinimų atrinkti pagrindines jų temas, tai sociologinės/psichologinės tematikos kategorijoje vedamieji liėtų: pagalbą vieni kitiems; mažėjančius JAV didmiesčius; atsakomybę; naujadarus; grįžtamąjį ryšį; naujienas tėvams; laimę; emigrantų uždarius; Padėkos dieną; laiko tėkmę; plagiatų; Kalėdas; ateitį; aimanavimus; krikščioniškąjį broliškumą; Popiežiaus apsilankymą JAV (2 straipsniai); anonimus; „General Motors“ šimtmetį; pokyčius Bažnyčioje ir vasarą.

Temų kategorijoje „Gyvenimas Lietuvoje“ rašyta apie prez. Adamkaus parašą vienam įstatymo projektui; lietuvių optimistus; nepasitikėjimą; vargo prasmę; septynis Lietuvos stebuklus (2 straipsniai); Vėlines; Kruvinąjį Sekmadienį; Sąjūdžio dvidešimtmetį; nykstančią tautą; kenkėjišką veiklą; ubagavimą. Pagaliau, išeivijos gyvenimo kategorijoje buvo rašyta: apie gyvenimo pasisekimus; labdarą; išeivijos žurnalistus; spaudą – lietuvišką knygą – pareigas – Jaunimo centrą – spaudos prenumeratą – laikraščio; vedamuosius; gyvenimo laikrodį; Vasario 16-osios minėjimus; Lietuvių Fondą (5 straipsniai); Saulių Anužį; dr. Adolfą Damušį; ryšį su Kanados spauda; pinigų; „Pasaulio lietuvių“; stovyklos „Dainava“ geografine padėtimi; humorą.

Kiek išmaniau, skatinau apsikeitimą nuomonėmis, iškeltų minčių apmąstymą. Per tuos metus mano straipsniai susilaukė 33 skaitytojų atsiliepimų skaitytojų „Laiškų“ skyriuje. Bent po vieną laišką gavau dėl naujadarų, vedamųjų, kalbos nuosmukio, jos švarinimo, Nepriklausomybės šventės, tautos nykimo, anonimų. Skautijos šimtmečio paminėjimas susilaukė dviejų atsiliepimų. Keturi reagavo į vedamuosius apie Lietuvių Fondą. Straipsnis apie Dievo valią pašaukimuose, nors ir nebuvo vedamųjų skiltyje, susilaukė šešių laiškų. Matyt, klausimas yra opus ir nagrinėtinas toliau. Daugiausia laiškų – net 9 – susilaukė vedamasis apie septynis didžiuosius Lietuvos stebuklus.

Daugiausia viena tema rašiau apie Lietuvių Fondą – net penkis kartus. Pirmasis straipsnis buvo išspausdintas pernai rugsėjo 20 d. – „774 metai Lietuvių Fondo taryboje!“ Vasario 20 d. vėl rašiau apie LF kaip lietuviybės degalinę. Po mėnesio išspausdintame straipsnyje iškėliau susirūpinimą dėl didėjančių išlaidų LF administravime. Ketvirtame straipsnyje, pasirodžiusiame balandžio 16 d., toliau domėjausi didėjančiomis išlaidomis. Pagaliau, balandžio 23 d. buvo aptarta LF ataskaita, skirta besiantinančiam LF narių suvažiavimui. Sureaguota tik į mano iškeltus klausimus dėl LF administracinių išlaidų didėjimo.

Kaip ir visur kitur gyvenime, taip ir dėl mano straipsnių, bent dalis skaitytojų reakcijos liko privati, nepasiekusi spaudos puslapių. Žmonės kalbėjo tarp savęs, kiti man rašė laiškus, dar kiti, mane kur sutikę, šviesiai tiesiai į akis savo nuomonę reiškę. Pastarųjų gretose neatsimenu nė vieno, kuris būtų su kuo nesutikęs ar pareiškęs priešingą nuomonę. Girdečiau tik paskatinimus, jutau patapšnojimą per petį. Matyt, per švelniai, per atlaidžiai ir per diplomatiškai į reikalus žiūrėjau. Aišku, tai nėra teigiamos savybės spaudos darbuotojui. Rašydamas galvoje dažnai turiu skaitytojus, kurių dauguma, spėju, yra mano kartos ar dar vyresni. Iš man apie ką nors komentavusių gal tik du ar trys buvo apie 50-ties metų amžiaus ir jie buvo jauniausi.

Pasilaikiau pluoštą man asmeniškai rašytų laiškų. Noriu keletą jų pacytuoti, bet be autorių pavardės, nes neturiu jų sutikimo. „Kaip ir anksčiau, su malonumu skaitau Tavo skiltį. Kol susiorganizuos profesionalai lietuviai psichologai, Tu jau atlieki (jų visų) pasigėrėtiną darbą – daliniesi, patari ir mokai... Noriu Tave skatinti toliau 'šviesti' mūsų tautiečius...“ Iš kito laiškučio: „Patinka man skaityti Tavo straipsnius 'Drauge'. Skatinti ir mane daugiau aukoti, kai paskaičiau...“ Kita ištrauka: „Dėkoju už puikų vedamąjį 'Nepažįstami ar sesės ir broliai Kristuje?' Gerai, kad vedamasis yra daug trumpesnis. Šiaudien gavau laišką iš p. (paminėta pavardė) su priekaištais, kad vedamieji ir kiti straipsniai per ilgi.“ Gavau laiškų ir Lietuvių Fondo reikalui: „Dėkoju už gerą ir labai teisingą straipsnį 'Vis didėjančios Lietuvių Fondo išlaidos'. Išlaidos pasiekė viršūnę ir nėra galo... LF buvo įsteigtas palaikyti mūsų lietuvišką veiklą, o ne išlaikyti kažkokius tarnautojus.“ Iš kito laiško ta pačia tema: „Siaubas! Ačiū, labai ačiū už pajudinimą... Nenoriu savo ranka pradėti siūbuoti valtį... bet bendram reikalui, visų naudai

Nukelta į 5 psl.

SOVIETINĖ KULTŪRA: NEPAVYKĘS SOVIETINĖS MODERNYBĖS PROJEKTAS?

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ
Specialiai „Draugui“ iš Lietuvos

2008 m. birželio 7 d. LR Prezidento rūmuose vyko septintoji Vidurio, Rytų ir Vakarų Europos bei Kaukazo šalių intelektualų konferencija „Sovietinė kultūra: nepavykęs sovietinės modernybės projektas?“ Konferencijoje dalyvavę atstovai iš Armėnijos, Baltarusijos, Čekijos, Estijos, Gruzijos, Lenkijos, Lietuvos, Prancūzijos, Rusijos, Ukrainos ir Vokietijos kalbėjo apie sovietinės kultūros paveldą ir jo įtaką posovietinėse šalyse. Diskusijas vedė Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Politikos mokslų ir diplomatijos instituto direktorius prof. Leonidas Donskis. Konferencijoje dalyvavo buvęs Baltarusijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Stanislav Šuškevič, žinomas Rusijos politologas ir analitikas Andrej Piontkovskij, Maskvos „Carnegi centro“ bendradarbis ir žurnalo „Vek“ apžvalgininkas Andrej Riabov, Sorbonos universiteto profesorė, žymi sovietologė Françoise Thom, populiarus šiuolaikinis Gruzijos poetas Kote Kubaneišvili, žymus estų aktorius Lembit Ulfsak bei Talino universiteto rektorius Rein Raud ir kiti. Konferencijoje taip pat kalbėjo Stepan Grigorian (Armėnija), Dmitrij Travin (Rusija), Klaus Harer (Vokietija), Siarhej Šupa (Čekija), Oleg Soskin ir Taras Vozniak (Ukraina), Ales' Ancipenka ir Jurij Chaščavatskij (Baltarusija), Levan Chetaguri ir Soso Ciskarišvili (Gruzija), Sergejs Kruks (Latvija).

Renginį globojo LR prezidentas Valdas Adamkus. Renginio organizatoriai – Lietuvos užsienio reikalų ministerija ir VDU Politikos mokslų ir diplomatijos institutas.

Oficialiame rengėjų pranešime sakoma, kad ši konferencija – jau septintoji – tai tęstinis projektas, kurio pradžia buvo 2005 m. gegužės 15 d.

surengta diskusija „Europos Sąjungos ir Rytų Europos ateitis: valstybės, tautos, visuomenės ir žmonės“. 2005 m. lapkričio mėnesį kalbėta tema „Kas šiandien jungia ir kas skiria posovietinius kraštus?“, 2006 m. forumas „Bendra vizija bendrai kaimynystei“ surengtas „Vilniaus konferencijos 2006“ metu. 2006 m. gruodį vykusios konferencijos tema buvo „Pakantumas prievartai ir reformų sėkmė“. 2007 m. pavasarį intelektualai diskutavo konferencijoje „Valdžios pasikeitimas posovietinėje erdvėje: pavojinga ramybė?“, o 2007 m. gruodžio mėn. – „Privatizacija ir teisingumas“.

Lietuva neturėtų prarasti sugebėjimo suprasti Rusiją

Į klausimą, kas skatina rengti tokius renginius, kaip šis, paprasčiau atsakė prof. Leonidą Donskį, konferencijos vedėją: „Man atrodo, kad atsirado labai aiškus poreikis, kadangi Lietuva – Lietuvos vyriausybė, Lietuvos politinė klasė – gana skirtingai supranta tai, kas vyksta Rusijoje. Ten yra nepriimtinių dalykų. Yra dar vienas pavojus – kai mes pereiname į santykių sumažinimą ir beveik nutraukimą su tuo, kas buvo praeityje, atsiranda pavojus prarasti ryšius su inteligentija Ukrainoje, Rusijoje, Gruzijoje, Armėnijoje. O tai būtų klaida. Jeigu nepalaikysime rimtų, intelektualinių ryšių ir nedraugausime su disidentais, liberaliai mąstančiais žmonėmis, pradėsime nesuprasti, kas ten vyksta, tokiu atveju nukentės mūsų politikos analizė ir proceso supratimas. Tokie forumai, kuriuose dalyvauja ne politikai ir diplomatai, kurie visada yra apriboti valstybinio darbo, vartojamo žodyno, kalbos, o laisvi žmonės – daugeliu atvejų komentatoriai, kurie, tiesą sakant, neretai ir nukentia nuo savo vyriausybių, mums leidžia labai daug

ką sužinoti. Sužinome, kuo gyvena šalis, kurios siekia laisvės ir narystės ES ir NATO, pvz., Ukraina, Gruzija. Suprantame, kas vyksta tose šalyse, mes galbūt geriau pradėdami suprasti ir kas vyksta Rusijoje, šalyje, kuri yra labai svarbi ir, deja, šiuo metu Lietuvai nelabai draugiška (švelniai tariant). Tokie forumai reikalingi, kad gautume informaciją.“

Man pastebėjus, jog ši konferencija atrodo lyg tam tikra tribūna žmonėms, L. Donskis atsakė, jog „Ypač tai pasakytina apie kolegas iš Baltarusijos, nes Lukašenka režimas nepalieka jokių galimybių. Turėti panašų forumą ir laisvai kalbėti Baltarusijoje neįmanoma, tie žmonės daug ką išsako čia. Tokios mintys net ir pogrindyje būtų išsakomos nedrąsiai“, įsitikinęs VDU profesorius. „Rimtų problemų yra Gruzijoje, kur demokratija yra pakankamai trapi ir šiuo metu visai prastai su demokratija Armėnijoje, o juk tai šalis, su kuriomis buvo ir yra siejama nemažai vilčių. Tai yra tam tikrą europinę tradiciją turinčios šalys. Kitaip sakant, mes daug ką sužinom ir išpėjame apie tam tikrus pavojus. Ir kur kas geriau sužinoti ne iš paviršutiniškų reportažų, o iš pačių žmonių, kurie atvažiuoja ne tam, kad pagražintų padėtį, bet kad ją pakomentuotų. Apskritai, man atrodo, kad Lietuvai, kuri šiandien vis giliau įsijungia į Vakarų pasaulį, yra labai svarbu išlaikyti dėmesį Europos Rytams. Jeigu to nebus, mes prarasime labai svarbią savo vietą. Mes visada gerai, – geriau negu vakariečiai, – supratome Rusiją ir visą Rytų Europą ir to savo sugebėjimo neturėtume prarasti. Jeigu prarasime, nukentėsime analizės ir procesų supratimo sferoje“, – sakė L. Donskis.

Galų gale pasiteiravus, ar į tokias konferencijas atvažiuoja vis tie patys žmonės, prof. Donskis sutiko, jog daugeliu atvejų yra susiformavusi tam tikra grupė, savotiškas klubas.

Vis dėlto, užtikrino jis, atvažiuoja ir naujų žmonių, nors apibendrintai galima pasakyti, kad tai yra laisvi žmonės.

Idėja sukurti sovietinį žmogų žlugo

Taigi, ar sovietinė kultūra yra nepavykęs sovietinės modernybės projektas? Į tą klausimą buvo beveik vienbalsiai atsakyta: taip. Nors tema buvo kultūrinė, labai dažnai kalbėtojais nuslysdavo į politiką ir Sovietų Sąjungos istoriją, kai kurie pranešimai buvo net politiniai, pvz., svečio iš Ukrainos O. Soskin, kalbėjusio apie SSRS egzistavimą, ir Gruzijos bei Armėnijos atstovų, kurie pateikė dabartinės politinės padėties vaizdą savo šalyse iš opozicijos taško. Be abejo, kalbėti apie sovietinę kultūrą neišsina be sovietinės politikos, tai pripažino ir kai kurie kalbėtojai, – kultūra buvo sovietinės propagandos įrankis.

„Jie manė galį sukurti naują – sovietinį žmogų, bet ta idėja sužlugo. Pati kultūra sugriovė jų idėją“, – sakė pradėdamas forumą jo vedėjas L. Donskis, o plačiau ši į temą įvedanti idėja buvo išvystyta pačioje konferencijos programoje, kur sakoma: „Pastaraisiais metais nemažai jėgų buvo išeikvota ginčams, kokios įtakos Sovietų Sąjunga ir jos palikimas padarė akademiniam, intelektualiniam ir kultūriniam buvusių sovietinių respublikų gyvenimui. Jeigu mes prie sovietinės kultūros, kaip prie projekto ir istorinio fenomeno, prieisime iš šiandieninės situacijos ir pasaulinės patirties, mes galėsime geriau pažinti tai, kas įgyta ir kas prarasta ir pastarųjų penkių dešimtmečių kultūros sferos pranašumus bei nesėkmes. (...)“

LR Prezidento vardu konferencijos dalyvius pasveikinusi Prezidento patarėja Irena Vaišvilaitė pabrėžė, kad sovietinė kultūra nėra vien tik akademinė tema – mes patys esame sovietinis palikimas, ir tai reikalauja gilių diskusijų. Ji priminė, kad tos dienos diskusija vyksta Sąjūdžio 20-mečio minėjimo Lietuvoje dienomis ir tam tikra prasme taip pat prisideda prie nagrinėjimo, kas vyko tuomet, įvairiais lygiais.

Dr. Andrej Piontkovskij iš Rusijos lygino 300 metų senumo įvykius su dabartimi. Modernizuotojas rusų caras Petras I, pritrenktas Amsterdamo modernumo, norėjo tai įgyvendinti ir savo šalyje. Ir sovietiniai vadai norėjo to vakarietiško, tos Vakarų civilizacijos modernumo, bet kartu jie Vakarų nekenė. Tai kėlė įtampą ir vertė juos statyti dirbtinę sieną tarp Europos ir Sovietų Sąjungos sistemų. Nelygybė, kurią jie žadėjo panaikinti, tapo dar didesne nelygybe ir priespauda, pvz., valstiečiai net pasų neturėjo ir negalėjo išvažiuoti į užsienį. Anot svečio, šiandien Rusija kaip niekad moderni, ir tai V. Putin farsas – Maskvos gatvėmis važinėja „mercedes“ (Vilnius jį nustebino paprastomis mašinytėmis, lyginant su tomis, kurios važinėja Maskvoje), o geriausi studentai važiuoja studijuoti į Cambridge ir Oxford universitetus. „Rusija eina į aklavietę“, – sakė A. Piontkovskij. Anot jo, baltai sovietijoje visada jautėsi svetimi, ir sovietija palaikė tokį modelį – baltai aktoriai paprastai

Nukelta į 8 psl.

Diskusijas vedęs Vytauto Didžiojo universiteto Politikos mokslų ir diplomatijos instituto direktorius profesorius Leonidas Donskis duoda interviu.

Pirmoje eilėje iš kairės: Konstancija Venkutė, Irena Polikaitienė, Emilija Kantienė, Aldona Leckeckienė. Antroje eilėje: Kazimieras Jocius, Roma Miliauskienė, Valentina Gudienė, Vitalius Leckeckas, Algimantas Ramanauskas, Johana Ramanauskienė, Marta Ruikienė, Jeronimas Tamkūtonis.
Jono Kuprio nuotr.

Paskutinė BALFo siunta

JERONIMAS TAMKŪTONIS

1944-ais metais Amerikos lietuvių įkurta šalpos organizacija BALFas, kurį po Antrojo pasaulinio karo šelpė Vokietijoje ir kitose Europos valstybėse esančius lietuvius pabėgėlius, savo direktorių nutarimu, įvykusių š. m. balandžio 12 d., buvo uždaryta. Organizacijos uždarymo priežastys, sekantiems Amerikos lietuvių gyvenimą, yra aiškios – Amerikos lietuvių karta, kartu su į šį kraštą atvykusiais pokario emigrantais, kurie asmeniškai buvo pergyvenę Pasaulinį karą, pasitraukia į Anapilį, o likusieji jaučia amžiaus nuovargį. Jaunesnioji karta yra suorganizavusi savas Lietuvai šelpti organizacijas.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę BALFas, skirtingai nuo kitų labdaros organizacijų veiklos, pagal gautus pagalbos prašymus, siūsdavo daugiausia siuntinius paskiroms šeimoms ir asmenims. Į siuntinius buvo įdedami dėvėti, bet dar geros kokybės drabužiai ir avalynė, bendro vartojimo vaistai, tokie kaip aspirinas ir vitaminai, sausi maisto produktai. Siuntiniai buvo siunčiami daugiavaiškėms šeimoms, našlaičių namams, šeimoms su negalia esantiems žmonėms, invalidams. Savo laiku BALFas siūsdavo paramos siuntinius net Sibire esantiems tremtiniams. Nors kai kurie BALFo skyriai atskirai siūsdavo siuntinius, daugiausia jų išsiūsdavo BALFo centras Čikagoje. Paprastai kas savaitę centras supakuodavo ir išsiūsdavo apie 40 siuntinių, sveriančių 30–40 svarų į Lietuvą ar Len-

kijos lietuviams, daugiausia gyvenantiems Punsko krašte. Deja, per paskutinius dvejus metus tų siuntinių siuntimas dėl lėšų stokos žymiai sulėtėjo.

Prieš keletą metų BALFas turėjo apie 50 skyrių įvairiose Amerikos vietovėse, kur gyveno lietuviai. Spalio mėn. buvo BALFo aukų rinkimo mėnuo. Paskutiniu laiku veikė vos 23 skyriai, kai kurie iš jų jau vegetavo.

Paskutinė BALFo siunta buvo išsiųsta šių metų gegužės 22 dieną. Taip pasitaikė, kad ji buvo siunčiamas Lenkijos lietuviams. Paskutinis supakuotas siuntinys buvo skirtas Danutei ir Algirdui Masoniams į Seinu kraštą. Siuntinys svėrė 31 svarą, ju persiuntimo kaina buvo 21.60 dol. Bendras tą dieną sudarytų siuntinių svoris buvo 1,500 svarų, o jų persiuntimas kainavo 1,050 dol.

Savo 64 metų veiklos istorijoje BALFas turėjo pasišventusių, spalvingų darbuotojų, pradedant pirmuoju jo pirm. prel. J. B. Končiumi. Ilgiausiai organizacijai vadovavo Amerikoje gimusi lietuvaitė Maria Rudienė. Jau 1954 metais ji buvo išrinkta viena iš 32 organizacijos direktorių, o nuo 1970 metų tapo centro valdybos pirmininke, kuria ji liko ligi pat organizacijos uždarymo.

Taip baigėsi kilni ir garbinga Bendro Amerikos Lietuvių Fondo veikla, kuri remiama Amerikos lietuvių aukų ir vadovaujama pasišventusių artimo meilei asmenų per savo 64 gyvavimo metus padėjo daugeliui lietuvių bėdos, nelaimės ir neturto atvejais ir palengvino jų buitį.

Metų ataskaita: 60 vedamųjų

Atkelta iš 3 psl. dažnai reikia ir paspausti. Keep doing it!!!“ Pagalčiau, dar viena citata apie pinigų ubagavimą iš Lietuvos: „Perskaičiau. Kaip visada, straipsnis labai ramus, dalykiškas, keli geri palyginimai, sukelia norą pagalvoti, daugiau paklausti. Paskaitęs pradėjau ir aš kiek kitaip galvoti... Tavo straipsnis visai kitoks, kreipia dėmesį į bendravimo formas.”

Kaip ir bet kokios pastangos, šie straipsniai pareikalavo energijos ir laiko. Keletas artimesnių prietelių, pastebėję padidėjusią straipsnių kiekybę, sau nusprendė, kad man už

visa tai „Draugas“ kiek nors moka. Teklausė tik kiek gaunu. Jie liko šiek tiek nustebę, kai sužinojo, kad pinigų negaunu. Rašau, nes patinka, o paskatinimai iš šalies tą įprotį tik stiprina. Jei tą laiką, skirtą šių straipsnių rašymui, būčiau savo darbe dirbęs ir ten uždirbtus pinigus būčiau perleidęs „Draugui“, jo išdas metų bėgyje būtų praturtėjęs apie dvylika tūkstančių dolerių. Gal ir atsirastų manančių, kad taip ir turėjau padaryti, bet tuo tarpu nesigailiu. Ačiū, gerbiamieji skaitytojai, už skaitymą ir palaikymą!

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais:
redakcija@draugas.org
dalia.cidzikaite@gmail.com

AR DARBAS BUS TĘSIAMAS?

Pilypas Narutis („Draugas“, 2008 m. balandžio 2 d.) teiraujasi dėl Lietuvos kankinių sąrašo užbaigimo, tų kankinių įvardijimo jiems skirtoje Romos Šv. Petro lietuviškos koplyčios sienoje. Kilnus klausimas. Be Naručio suminėto žymiųjų Lietuvos kunigų: Sušinsko, Lipniūno, Ylos, per vieną nacių ir dvi sovietų žiaurias okupacijas (vien per 14 metų vykusios „miško brolių/sesių“ veiklos) Lietuva turi dešimtis tūkstančių kankinių, vardais žinomų ir nežinomų, dar ne „šventųjų“, nesutalpinamų vienoje sienoje. Ir kas surinks visas jų pavardes iš šimtų Sovietijos Gulagų?

Narutis mini „Lietuvos kariams kankiniams“ pastatytą koplyčią „Vokietijoje, Flossenburge, prie Miuncheno“. Tikslumo sumetimais žiemryčių Bavarijos miestelis Flossenbürg, arti jo buvęs nacių koncentracijos lageris (su 18 tautybių 73,296 aukomis) yra tarp Weiden (Meierhof-Hammerweg lietuvių DP stovykla 1945-1949 m.) ir Tirschenreuth, 15 km atstumu nuo vakarinės Čekijos sienos, tarp Bayreuth ir Regensburg,

toli nuo Muenchen. Vien žuvusių lietuvių (nebūtinai karių) – 2,480. Vargiai ar žinomos visų jų pavardės. 1947 m. gegužės 27 d. miestelyje, be masyvaus aukoms bendro paminklo, amerikiečių karinės vadovybės surengtoje iškilmingoje pagerbimo šventėje lagerio srityje, vysk. J. Paldolskis aukojo šv. Mišias, pašventino paminklinę koplyčią. Pirmame lange šalia altoriaus – Aušros Vartų Marijos vitražas, sukurtas a. a. architekto Adolfo Tyliaus (tik trumpai pabuvo Weidene, po to išvyko su šeima į Ispaniją, o vėliau – į Kolumbiją, Pietų Amerikoje), su įrašu „MEMENTO 2480 MARTHYRUM LITUANORUM“ ir lietuvių paminklinis antkapis „Lithuania. Čia nukankinta 2,480 lietuvių už gilią tėvynės meilę ir Lietuvos laisvę.”

Artėja baisioji birželio 14-15 diena. Kaip prisiminsim, kad ir be sąrašo (skausmu širdy ir ašara aky?), žuvusius kankinius, tremtinius, šią dieną bevardžius, nors ir ne šventuosius?

Edmundas Petrauskas
London, Canada

ŽALINGAS GEGUŽIUKAS

Gegužiukas, tas nešvarus paukščiukas, kaip jis išplėvė kai kam smegenukus.

Ne „etatiniai“ laiškų rašytojai, tačiau įpratę tiesos mylėtojai
Ne pudruoja suodžiais gegužiuką, nes jis pats išlindo kaip juodas kipšiukas.

Apskundęs brolius per kelis žemynus, pripūtė šūsnį pasipiktinimų.
Neskaitykite ponas Pr. Zaranka, jei jums nepatinka tokia atranka.

Stasė E. Semėnienė
Baraboo, WI

PATIKSLINIMAS

Š. m. birželio 4 d. „Draugo“ 12 psl. išspausdintos ansamblio „Grandies“ nuotraukos autorė nėra Ra-

munė Kubiliūtė. Nuotrauka priklauso „Grandies“ archyvu, ją ansamblio vadovei atsiuntė Vytautas Stonkus.

Redakcijos pastaba. Skaitytojų laiškuose pateikta nuomonė nebūtinai sutampa su „Draugo“ redakcijos nuomone. Taip pat primename, jog laiško autorius, ypač elektroninio laiško, turi būtinai jį pasirašyti bei nurodyti savo adresą ir telefono numerį. Anoniminių laiškų ir laiškų be adreso nespausdiname.

Apsilankykite internetinėje „Draugo“ svetainėje
www.draugas.org

MARGUTIS II LIETUVIŲ RADIJO LAIDOS

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
klauskite seniausios Amerikoje lietuviškos
radijo laidos

Tel. 773-476-2242

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIJO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com

Kaunas, birželio 9 d. (Alfa.lt) – Istorinis Vytauto Didžiojo vardas Kauno Aleksoto tiltui grąžintas, tačiau jį tebepuošia sovietiniai simboliai. Žadėta, kad sovietinių simbolių ant tilto neliks jau iki Kauno gimtadienio, tačiau per šventę simboliai tebuvo tik uždangstyti audeklu. Pakeitus tilto vardą, sovietinius simbolius Kauno savivaldybės taryba nusprendė parduoti muziejui, tačiau priimdami sprendimą politikai nesusimąstė, kad vien nuimti sovietmečio relikvus savivaldybei kainuos beveik pusę milijono litų. Todėl Kauno meras Andrius Kupčinskas teigia, kad savivaldybė gali ieškoti kitų kelių simboliškai naikinti – simboliai ant Vytauto Didžiojo tilto gali būti tiesiog užbetonuoti. **Andriaus Petrulėvičiaus** (Alfa.lt) nuotr.

Tautos dėl Ignalinos jėgainės darbo pratęsimo neklaus

Vilnius, birželio 10 d. (ELTA) – Referendumo dėl Ignalinos atominės elektrinės veiklos pratęsimo iniciatyvinė grupė surinko šeštadalį reikalingų piliečių parašų. Vyriausiajai rinkimų komisijai įteikta 47 tūkst. parašų, remiančių referendumą dėl Ignalinos atominės elektrinės (IAE) veiklos pratęsimo. Įstatymas numato, kad referendumui paskelbti reikia 300 tūkst. gyventojų paramos.

Kaip praneša Lietuvos radijas, iniciatyvinės grupės atstovas Arvydas Akstinavičius pripažįsta, kad nepasisekė surinkti reikiamo skaičiaus parašų referendumui surengti.

Tačiau A. Akstinavičius paten-

kintas, jog pavyko išjudinti valdžios sluoksnius, o Europos Komisija sužinojo, kad uždarius IAE Lietuvoje kils apsirūpinimo elektra problemos.

Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Zenonas Vaigauskas pasitebi, kad įvykdyti referendumo įstatymo reikalavimus ir surinkti 300 tūkst. rinkėjų parašų yra pajėgios tik pačios stipriausios politinės partijos.

Parašus dėl referendumo rinko kai kurios profesinės sąjungos, socialdemokratai ir Liberalų sąjūdis.

Referendumo iniciatoriai gyventojams siūlė apsispręsti ne tik dėl IAE veiklos pratęsimo, bet ir papildyti Konstituciją nuostata, kad gyventojams būtų suteikta galimybė paliesti

Lietuvos paplūdimiai įvertinti geriau nei Estijos

Vilnius, birželio 9 d. (BNS) – Pagal Europos Sąjungos šalyse paplūdimiams taikomus Mėlynosios vėliavos reikalavimus Lietuva lenkia Estiją, tačiau atsilieka nuo Latvijos.

Ši poilsio sezoną Mėlynosios vėliavos plevėsuos 6 Lietuvos paplūdimiuose ir 14 Latvijos paplūdimių bei prieplaukų. Estijoje Mėlynosios vėliavos reikalavimų neatitinka nė vienas paplūdimys.

Mėlynoji vėliava – aukščiausias tarptautinis paplūdimių bei prieplaukų įvertinimas. Iškelta Mėlynoji vėliava rodo, kad paplūdimys ar prieplauka atitinka nustatytus vandens kokybės, paslaugų, saugumo, aplinkosaugos valdymo ir aplinkosauginio švietimo reikalavimus.

Teisę išskirti šią vėliavą suteikia tarptautinio Aplinkosauginio švieti-

mo fondo Mėlynosios vėliavos programos priežiūros taryba. Kokiuose paplūdimiuose ir prieplaukose tokios vėliavos galės plevėsuoti, skelbiama kasmet birželio 5-ąją, minint Pasaulinę aplinkos apsaugos dieną. Šiemet tokia teisė suteikta 2,633 paplūdimiams ir 620 prieplaukų visame pasaulyje.

Daugiausia Mėlynosios vėliavos reikalavimus atitinkančių paplūdimių yra Danijoje, Graikijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Turkijoje.

Mėlynosios vėliavos programą, kurią finansuoja ES, tarptautiniu lygiu vykdo Aplinkosauginio švietimo fondas. Lietuva Mėlynosios vėliavos programoje pradėjo dalyvauti 2001 metais. Šią programą įgyvendina Lietuvos žaliųjų judėjimas.

Kaune ekonomikos nuosmukis juntamas vis smarkiau

Vilnius, birželio 10 d. (ELTA) – „Vėstanti“ ekonomika vis labiau jaučiama beveik visose Kauno apskrities verslo srityse. Verslininkai atidžiau vertina naujus investicinius projektus, bet į nevilgtį nepuola.

Kaunas – pramonės miestas, o metalo apdirbamoji pramonė pastaruju metu buvo tapusi vienu iš miesto verslo svarbiausių veiklos sričių. Kaune įsikūrė ne viena nauja įmonė, dalį jų įsteigė sumanę perkelti gamybą iš Vakarų Europos užsienio investuotojai. Tai paprastai vidutinio dydžio įmonės, kurios produkciją gamina nedideliais kiekiais.

Pastaruju metu šioje srityje dirbantys verslininkai jaučia, kad užsakymų srautas sumenko. „Jau pajuto me pasikeitusią padėtį šalies ir pasaulio rinkose“, – sakė Kauno bendrovių „Metga“ ir „Metga metal“ vadovė Fausta Puzanovienė.

Tačiau Kaune esama ir pasaulinę rinką nukreiptų pramonės įmonių, kurios gyvena geromis nuotaikomis.

Tarp tokių – elektronikos pramonės įmonė „Kitron“. Ji priklauso to paties pavadinimo Skandinavijos susivienijimui, daug užsakymų čia perduodama dėl pigesnės darbo jėgos Kaune. Kauno „Kitron“ pernai pasiekė 135 mln. litų apyvartą, o šiemet tikisi skaičiuoti 175-180 mln. litų ir turi viltį po kelerių metų „šoktelėti“ iki 500 mln. litų.

„Vien pigesnė nei Skandinavijoje darbo jėga mūsų tikrai neišgelbėtų, – sakė „Kitron“ generalinis direktorius Mindaugas Šestokas. – Juk pasaulis nesibaigia Lietuva ir Skandinavija, Azijoje darbo jėga vis tiek pigesnė. Esmė ta, kad mes gaminame gana sudėtingus gaminius mažomis ir vidutinėmis siuntomis, žengiamo gaminių kūrimo link. Be to, pasaulyje, kurioje nafta labai brangi, klesti tie, kas susiję su nafta. Iš naftos perdirbimo įmonių gauname labai įdomių užsakymų. Yra ir daugiau sričių, kurios neįjautrios dabartinei krizei.“

TMID finansinėje veikloje rasta nemažai trūkumų

Vilnius, birželio 10 d. (ELTA) – Valstybės kontrolė po audito pareiškė neigiamą nuomonę apie Tautinių mažumų ir išeivijos departamento (TMID) 2007 metų finansinę atskaitomybę bei finansinių ir ūkinių operacijų teisėtumą.

Auditoriai padarė išvadą, kad investicijų apskaita departamente tvarkoma ne nuo statybų pradžios, taip pat pateikti ne visi finansavimą pagrindžiantys dokumentai ir ne visi ne-

baigtos statybos vertės padidinimą įrodantys dokumentai. Auditoriai pareiškė pastabų ir dėl netvarkytų išlaidų apskaitos registro, pavedimų lėšų apskaitos ir kitų buhalterinės apskaitos taisyklių pažeidimų.

Dalį auditorių nurodytų trūkumų departamento darbuotojai ištaisė audito metu. Valstybės kontrolė įpareigojo departamentą iki liepos 1 d. pateikti ataskaitą apie audito pastabų įgyvendinimą.

Seimas uždraudė politinę reklamą per radiją ir televiziją

Vilnius, birželio 10 d. (ELTA) – Būsimieji kandidatai į Seimą turės mažiau galimybių reklamuotis. Seimas uždraudė politinę reklamą garso ir vaizdo kūriniuose per radiją ir televiziją. Tai numato Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo pakeitimai.

Politinė reklama per komercinius nacionalinius radiją ir televiziją rinkimų agitacijos kampanijos metu bus finansuojama valstybės biudžeto lėšomis iš Vyriausiajai rinkimų komisijai (VRK) skirtų lėšų. VRK taip

pat parinks politinės reklamos skleidėjus. Seimas pasiūlė Vyriausybei papildomai skirti VRK 2 milijonus litų.

Įstatymas leis reklamuotis, atsižvelgiant į paskutinių Seimo rinkimų, rinkimų į Europos Parlamentą ir savivaldybių tarybų rinkimų rezultatus ir partijos išskeltų kandidatų skaičių.

Viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams bus draudžiama skleisti politinę reklamą neatlygintinai. Politinę reklamą jie galės skleisti tik pagal visiems politinės kampanijos dalyviams vienodus įkainius bei sąlygas.

Televizijos programos prastėja

Vilnius, birželio 10 d. (BNS) – Pastaraisiais metais Lietuvos televizijų programų turinys nuolat prastėja, informacines programas keičia pramoginės laidos ir filmai.

Tokios išvados skelbiamos naujausioje apžvalgoje „Televizija Europoje: tęstinės atskaitos 2008“, parengtoje pagal Atviros visuomenės instituto ES stebėsenos ir palaikymo bei Atviros visuomenės fondo Tinklo žiniasklaidos programas.

„Televizijų programų turinys per pastaruosius dvejus metus gerokai suprastėjo. Rodoma ne originali produkcija, o užsienyje pagamintos programos, nuo kultūros, mokslo ir

pokalbių sukama link muzikos, pramogų ir lengvo turinio laidų. Visuomeninis transliuotojas neišsiskiria iš bendros aplinkos“, – teigiama apžvalgoje, kurioje naudojami Statistikos departamento, rinkos tyrimų bendrovės „TNS-Gallup“, nevyriausybinių organizacijų „Transparency International“ ir kiti duomenys.

Apžvalgoje taip pat pabrėžiama neigiama žiniasklaidos susijungimo įtaka – perspėjama, kad įstatymų netvarkomos žiniasklaidos susijungimo neigiama įtaka turiniui kartais jau pastebima, ir ši problema ateityje gali tapti labai svarbi.

**Apsilankykite
www.draugas.org**

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Europos Sąjunga ir JAV dar kartą perspėjo Iraną

JAV prezidentas G. W. Bush savaitės trukmės apsilankymo Europoje metu stengsis įtikinti europiečius taikyti veiksmingesnes sankcijas Iranui. **Reuters** nuotr.

Brdo, Slovėnija, birželio 10 d. („Reuters“–BNS) – Jungtinės Amerikos Valstijos ir Europos Sąjunga (ES) antradienį perspėjo Iraną, jog jos jau pasirengusios papildyti dabar galiojančias JT sankcijas naujomis priemonėmis, jeigu Teheranas ir toliau nepaisys reikalavimo nutraukti darbus, susijusius su urano sodrinimu.

„Mes esame pasirengę papildyti tas JT sankcijas naujomis priemonėmis“, – sakoma bendrame pranešime, kuris paskelbtas po paskutinio prezidentui George W. Bush ES ir JAV viršūnių susitikimo Slovėnijoje.

„Tęsime darbą toliau, kad būtų

imtasi tokių žygių, jog Irano bankai negalėtų piktnaudžiauti tarptautine bankų sistema branduolinio ginklo plėtrai ir terorizmui remti“, – sakoma pranešime.

Europos Sąjunga svarsto, jog į šias priemones reikėtų įtraukti Irano turto užsienio bankuose išaldymą.

„Mes tikrai norime parodyti Iranui, kad kalbame labai rimtai. Svarstome papildomas priemones ir Europos Sąjungoje. Ypač galvojame apie lėšų bankuose išaldymą“, – sakė Europos išorės ryšių komisarė Benita Ferrero-Waldner žurnalistams ES ir JAV viršūnių susitikimo metu.

Kinija kovoja su žemės drebėjimo padariniais

Specialistai kelias dienas mėgino nuleisti vandenį iš Tangjiashan ežero, nes jis grėsė užtvindyti artimiausias gyvenvietes. **Reuters** nuotr.

Beijing, birželio 10 d. (AFP–„Reuters“–BNS) – Kinija pasiekė „lemiamą pergalę“ bandydama užkirsti kelią nevaldomam po žemės drebėjimo susidariusio ežero išsiveržimui, pranešė valstybinė žiniasklaida.

Šis pareiškimas buvo padarytas vandens lygiui tame pietvakarinėje Sichuan provincijoje esančiame ežere antradienį nukritus žemiau pavojingos ribos. Tai reiškia, kad žmonių, kuriems vandens prasiveržimo atveju gresia pavojus, skaičius sumažėjo nuo 1,3 mln. iki 50 tūkst.

Specialistai kelias dienas mėgino nuleisti vandenį iš Tangjiashan ežero, nes jis grėsė užtvindyti artimiausias gyvenvietes. Kad neįvyktų potvynis, statybininkai skubiai nutiesė iki ežero nuotekio kanalą. Kariai spro-

dina didelius akmenis, darydami kelią vandeniui iš ežero į kanalą.

Dėl Tangjiashan ežero, kuris yra didžiausias iš daugiau kaip 30 tokiu pačiu būdu susidariusių ežerų, teko iškeldinti daugiau kaip 250 tūkst. žmonių, gyvenančių žemiau pagal tą upę, nes nuogastaujama, kad purvo ir akmenų užtvanka gali neatlaikyti.

Potvynis dar labiau padidino namų netekusių žmonių vargus. Daugelis jų sako, kad dabar galutinai neteko namuose buvusių daiktų ir pinigų. Per žemės drebėjimą Pietvakarių Kinijoje žuvo arba dingo beveik 87 tūkst. žmonių.

Gelbėjimo ir kovos su nelaimės padariniais darbus labai apsunkina lietūs, taip pat pakartotiniai požeminiai smūgiai.

EUROPA

DUBLINAS

Europos Sąjungos (ES) naujosios sutarties šalininkai ir priešininkai Airijoje antradienį, prieš lemiamą referendumą, kuris Sąjungai gali suduoti triuškinamą smūgį, paskutinį kartą mėgino kreiptis į rinkėjus. Apklausos rodo, kad ketvirtadienio referendumo rezultatų numatyti neįmanoma, nors premjero Brian Cowen vyriausybė aktyviau ragino rinkėjus paremti Lisabonos sutartį. Airija vienintelė rengia referendumą dėl ES sutarties, ir kitų 26 Bendrijos valstybių vadovai su beveik neslepiamu nerimu laukia jo rezultatų.

LIUBLIANA

Slovėnijos Krško atominė elektrinė, kuri praėjusią savaitę buvo uždaryta po nuotėkio reaktoriaus aušinimo sistemoje, pirmadienio vakarą vėl pradėjo dirbti įprasta tvarka. Anksčiau buvo pranešta, kad praėjusio trečiadienio įvykio, dėl kurio pavojus buvo paskelbtas visoje Europoje, padariniams ištaisyti reikės ne mažiau kaip 7 dienų. Tačiau, kaip nurodė šios elektrinės, esančios už 120 km nuo sostinės Liublianos, vadovybė, gedimą pavyko pašalinti kur kas anksčiau. Specialistai pakeitė sugedusį vožtuvą pagrindinėje reaktoriaus aušinimo sistemoje. Krško atominės elektrinės atstovai vėl pabrėžė, kad per įvykį elektrinėje radioaktyviųjų medžiagų nepasklido ir pavojaus gyventojams ir aplinkai nebuvo.

TBILISIS

Tbilisio apeliacinis teismas atmetė Gruzijos leiboristų partijos ir politinio Krikščionių demokratų susivienijimo apeliaciją, palikdamas galioti miesto teismo sprendimą atsakyti panaikinti gegužės 21 d. parlamento rinkimų rezultatus ir paskirti naują balsavimą. Centrinės rinkimų komisijos, kuri yra atsakovė šioje byloje, duomenimis, pergalę gegužės 21 d. rinkimuose iškovoję valdančioji partija – „Vieningasis nacionalinis judėjimas“. Apeliacinio teismo sprendimas dėl rinkimų ginčų yra galutinis ir neskundžiamas.

KIROVOGRADAS

Ukrainos prezidentas Viktor Juščenka įsitikinęs, jog pasaulis pripažins, kad 1932-1933 metų badmetis turi būti pripažintas kaip tautos genocidas. V. Juščenka, Kirovograde pradėdamas koordinacinės tarybos, atsakingos už pasirengimą paminėti badmečio 75-ąsias metines, trečiąjį posėdį, priminė, kad 15 parlamentų, tarp jų – ir Ukrainos, įstatymiškai pripažino praėjusio šimtmečio ketvirtąjo dešimtmečio badmetį genocidu. Juščenka dar kartą pabrėžė, kad ši tema nėra nukreipta prieš Rusiją.

RUSIJA

MASKVA

Pirmasis Rusijos ir Europos Sąjungos derybų ratas dėl naujos strateginio bendradarbiavimo sutarties vyks liepos 4 d. Briuselyje, pranešė Europos Komisijos atstovybės Rusijos Federacijoje vadovas Marc Franco. „Galbūt po susitikimo Chanty Mansijsk, taip pat po pirmojo derybų rato bus lengviau nurodyti laikotarpį, pasakyti, kaip ilgai truks derybos“, – sakė M. Franco, kalbėdamas radijo stoties „Echo Moskvj“ laidoje. „Per susitikimą Chanty Mansijsk prasidės derybos, ir svarbu derybų pradžioje, kad Rusijos ir Europos Sąjungos vadovai nukreiptų politines derybas reikiama vaga“, – sakė M. Franco, paaiškindamas, kad turi omenyje šalių dėmesio sutelkimą į tai, kas mus vienija, o ne skiria. Jis pažymėjo, kad Europos Sąjungos šalis teikia daug reikšmės santykiams su Rusija.

Rusijos Valstybės Dūmos sprendimas dėl bevizio režimo pilietybės neturintiems asmenims, gyvenantiems Latvijoje, gali atimti jiems norą gauti Latvijos pilietybę, mano Latvijos ambasadorius Rusijoje Andris Teikmanis. „Jeigu jie Rusijoje turi daug giminaičių arba savo verslą, jie tik dėl bevizio įvažiavimo nesistengs gauti mūsų pilietybę. Tai bus judėjimas priešinga linkme nuo integracijos“, – sakė Latvijos ambasadorius. „Jau kovą mūsų parlamente įvyko pirmasis šio dokumento svarstymas. Mes išsiuntėme sutartį į Rusiją, bet, kaip paaiškėjo, ji taip ir nepasiekė Valstybės Dūmos“, – pridūrė Andris Teikmanis.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

<p>Ocean Freight</p>	<p>Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Air Freight</p>	<p>Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Auto Export</p>	<p>Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Trucking</p>	<p>Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.</p>
<p>Small Packages</p>	<p>Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.</p>

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

SOVIETINĖ KULTŪRA

Atkelta iš 4 psl. vaidindavo vokiečių šnipus ir kitus vakariečius, o ukrainiečiai buvo savi. Šiandieninė Ukrainos sėkmė, einant į ES, sugriautų dar likusios sovietinės sistemos likučius.

Kad sovietinio-rusiškojo raugo yra likę, pripažino daugelis. Štai čekas S. Šupa juokavo, kad su tuo jis susidūrė Vilniuje iš karto, kai tik išlipo iš lėktuvo. Jis sėdo į taksi, kurį vairavo jaunas lietuvis vairuotojas, klausęs „Russkoje radio“. Jis sakė, kad tai šiandien yra natūralu visoje posovietinėje erdvėje, išskyrus nebent Estiją. Bet tam paprieštaravo baltarusis Stanislav Šuškevič, kuris sakėsi ką tik grįžęs iš Talino, kurio gatvėse jis girdėjo tik rusišką muziką, ir Talinas jam pasirodęs kur kas rusiškesnis už Vilnių. (Talino universiteto rektorius Rein Raud per pertrauką paklaustas, ar kolega baltarusis yra teisingas, atsakė, kad baltarusis, matyt, papuolė į tautinių mažumų dienas, kurios vyko prieš keletą savaitių. Nors Taline esant tūta pusė, bet, jo nuomone, Estijos sostinė nėra rusiška.)

R. Raud, I. Vaišvilaitės paklaustas, ar lietuvių kultūra kuo nors skyrėsi, atsakė, kad apskritai Baltijos regionas skyrėsi nuo likusios Sovietų Sąjungos dalies tuo, kad čia niekas netikėjo sovietine ideologija. „Tikrovė buvo absurdiška, ir visi tai žinojo ir buvo labai mažai tokių, kurie tuo naudojami. Čia buvo daugiau sveiko suvokimo.“ Jo nuomone, sovietiško Baltijos valstybėse jis neįžvelgiantis ir dabar.

O Taras Vozniak iš Lvovo R. Raud ir A. Piontkovskij pasakymus, kad sovietijoje baltai buvo kitokie, pakomentavo taip: „Baltijos valstybės buvo vėlesnis sovietų projektas“. Jis norėjo pasakyti, kad ir ukrainiečiai, kurie buvo „ankstesnis“ projektas, ilgai nepasidavė. Jis priminė 20 tūkst. belaisvių ukrainiečių, kurie pasidavė į nelaisvę vokiečiams Antrojo pasaulinio karo metu, nes negalėjo susitaikyti su represijomis ir pamiršti Ukrainos naikavimo badu 30-aisiais („Motinos valgė savo vaikus, – tauta nepakėlė to išbandymo.“). Jo manymu, Ukrainoje partizaninis judėjimas buvo dar aktyvesnis negu Lietuvoje. Jis prisimena, kad kovos dvasia pasiekė ir jį, 70-ųjų kovos būriuką, kuris šeštoje klasėje su draugais eidavo į mišką „kasti bunkerį“. „Homo sovieticus pasirodė negyvybingas,“ – sakė T. Vozniak.

Rusijos atstovas Dmitrij Travin pripažino, kad laisvės dvasia Rusijoje neegzistavo, o kultūra veikė dideles žmonių mases; sovietinė valdžia nebuvo nuosekli; Rusijos revoliucijos ir Pirmojo pasaulinio karo herojai – jų

romantiniai paveikslai veikė prieš pačią valdžią. Kultūra veikė prieš valdžią. Žmonės, skaitydami V. Rasputin „Atsisveikinimas su Matiora“ apie žuvusį Rusijos kaimą arba išėję iš 60-ųjų teatro baisėjosi: o kur mes gyvename, kas mus valdo? Pasipriešinimas sistemai prasidėjo kur kas anksčiau negu prasidėjo Chruščiov atsilimas.

Aktorius Levan Khetaguri iš Gruzijos kalbėjo, kad tai, kaip veikė represinių struktūrų cenzūra sovietiniais metais, dabar veikia ekonominė cenzūra. Reikia tik turėti pinigų, kad galėtum skleisti savo ideologiją. „Jeigu mes nežuovom tuomet, sovietinės sistemos metais, mes negalime prapulti ir šiandien – rinkos ekonomikos sąlygomis“, – sakė jis.

Fransuaza Thom paaiškino, kodėl taip ilgai – net iki praėjusio amžiaus 70-ųjų Vakarai akiai tikėjo sovietų idėjomis. „Nors režimas terorizavo inteligentus, bet jis juos ir papirkinėjo. Dar Stalinas sakė rašytojams: jūs esate žmogaus sielos inžinieriai. Vakaruose tokios frazės darė įspūdį, vakariečiams atrodė, kad sovietai galvoja apie ateitį, kuria ateities žmogū.“

„Sovietinė kultūra buvo kuriama eksportui, – pritarė vokiečių Klaus

Kalba Talino universiteto rektorius Rein Raud.

Harer. – Kurti imperijos didybę ant kultūros pamatų buvo klaida. Ir fašistai norėjo savo imperiją kurti kultūros pagrindu, bet fašizmas su kultūra neturėjo nieko bendra. Valstybę valdo vieni, kultūrą kuria kiti.“

Soso Ciskarišvili: „SSRS pati save griovė. Ji vystė savo kultūrą, mokė, švietė, bet kai žmogus tapdavo asmenybe, jam augti toliau nebeleido. Kai kuriems buvo leista išvažiuoti į užsienį, grįžę jie pasakodavo, ką ten

Konferencijos dalyviai. Viduryje Sorbonos universiteto profesorė, žymi sovietologė Francoise Thom.

matė. Inteligentų į kalėjimus jau nebebuvo galima sodinti, tai kišdavo į beprotnamius. Tos žirkklės sunaikino sistemą.“

Ar galima tapatinti Rusiją su Sovietų Sąjunga?

Stebint iš šalies atrodė, kad konferencijos auditorija – vienalytė, jungiama bendros idėjos, vienmintė, todėl didesnių prieštarų kaip ir nebu-

Rusijos, jų tėvynės, jie kovojo su sovietine sistema. Šiandien, kad ir toje diskusijoje Lietuvos Prezidentūroje, „artimojo Rusijos užsienio“ valstybių atstovai vienas atviriau, kitas alegoriškiau tapatino Rusiją su Sovietų Sąjunga, bent jau kėlė tokį klausimą, ir tai skambėjo kaip priekaištas. Taigi rusai, dalyvaujantys tokiuose forumuose, turi būti ne tik drąsūs, bet ir stiprios asmenybės, kad nesugniužtų nuo atsakomybės naštos prieš savo tautą. Ypač kategoriškai Rusijos atžvilgiu, rusiškumui buvo baltarusis A. Ancipenka, kuris vienintelis pranešimą skaitė ne rusiškai, o angliškai ir taisydavo kolegas, kai jie jam pasirodydavo per švelnius sovietiniam-rusiškajam imperializmui.

Konferencija gera, bet uždara

Konferencija buvo graži, turiniga, prasminga. Bet kam ji buvo skirta? Lietuvai atstovavo praktiškai vienas vedėjas L. Donskis, trumpas, į replikas panašias kalbeles pasakė vienas politologas, kuris tuojau pat išėjo, ir buvęs užsienio reikalų ministras Antanas Valionis, kuris atėjo konferencijai artėjant prie pabaigos. Tiesa, kalbų klausėsi keletas Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų, kurie nešiojo mikrofonus. Keletas žurnalistų, padarę po vieną-kitą interviu, po pirmojo trečdalyje taip pat išėjo. Lietuvos kultūros mastytojų, matyt, kviesta nebuvo, bent jau jų salėje nesimatė. Kalbėjo ir klausėsi patys diskutantai. „Draugo“ korespondentė jautėsi tarsi papuolusi į slaptą susirinkimą.

Konferencija surengta labai gerai, bet uždaroje erdvėje – Prezidentūroje, kur ir žvirbliui sunku prasimukti. Kokia nauda iš to Lietuvos minčiai? O kainavo renginys nepigiai. Gražu, pagirtina, kad mes morališkai palaikome buvusius bendro likimo brolius, gerai, kad Gruzijos opozicijos atstovai turėjo progos pasakyti, kad Gruzijoje prezidento rinkimai buvo nesąžiningi (sakė, kad, pvz., apylinkėje, kur yra tik 400 balsuotojų, balsavo 1,500 žmonių, o per pertrauką paklaustas, ar Gruzijos kultūros inteligentija remia savo prezidentą, Gruzijos atstovas Levan Chetaguri atsakė, kad didžioji dauguma neremia, nes prezidentui nerūpi kultūra ir šalyje yra daug socialinių problemų.) Tribūna buvo suteikta baltarusiams, kurie pasakė, kad Baltarusijoje tebeklesti sovietinė sistema. Bet kas tai girdėjo Lietuvoje? Ir tai ne vienos šios konferencijos bėda. Daugelis įdomių ir visuomenei reikalingų konferencijų Lietuvoje virpina tik orą.

Interviu duoda žinomas Rusijos politologas ir analitikas Andrej Piontkovskij.

ŠILUVOS BAZILIKA

Ištraukos iš vadovo piligrimams
„Šiluva: čia per amžius garbinamas Dievo Sūnus“
(Kauno arkivyskupija, 2006)

Nr. 2

„Dvibokštė kampaktiško tūrio ir vertikalių proporcijų bažnyčia iš kitų to meto šventovių išsiskiria netinkuotomis raudonų plytų sienomis. Jos architektūrą praturtina du frontonai raiškiaus, banguoto silueto – vakariniame fasade ir karpyto, grakštaus – iškylančiame virš presbiterijos.

Bažnyčia – trinavė, jos erdvė halinė, t. y. vienodo aukščio. Vidurinę navą, dvigubai platesnę už šonines (būdinga baroko bažnyčių ypatybė), pratęsia tokio paties aukščio ir pločio presbiterija, kurią užbaigia trisienė apsidė. Vidaus erdvei būdingas kilimas aukštyn, kurį puikiai išnaudojo interjero dekoruotojas Tomas Podgaiskis (deja, bažnyčios architektas nėra žinomas). Šiluvos bažnyčioje T. Podgaiskis per dešimt metų sukūrė puošnų ir vientisą septynių altorių, sakyklos, krikštyklos ir vargonų tribūnos ansamblį. Jis ne tik lipdė skulptūras ir įvairiausias ornamentus, bet ir drožė juos iš medžio”, – pasakoja L. Šinkūnaitė.

Kun. P. Katela maldininkų dėmesį atkreipia į didžiuosiuose bažnyčios languose spindinčius vitražus ir patikslina, kad bažnyčios dekoruotojas buvęs jėzuitas iš Gardino, deja, vėliau išstojęs iš ordino. Prisiminkime ir jėzuitų vadovautos Kražių kolegijos ryšius su Šiluva – ši kolegija savo globėja buvo pasirinkusi Šiluvos Mariją.

vos Mariją.

L. Šinkūnaitė toliau supažindina su bažnyčios interjero visuma „Interjero dekoras sukurta pagal savitą ikonografinę programą, kuriai būdinga visumos darna. Galima manyti, kad šios programos įkvėpėjas ir sumanytojas buvo vyskupas Jonas Dominykas Lepacinskis, kuriam talkino Šiluvos klebonas Tadas Juozapas Bulota. Ikonografinės programos idėja susieta su Marijos apsireiškimu Šiluvoje. Todėl Švč. Mergelės Marijos gimimo bazilikos ikonografinėje programoje plėtojamos trys pagrindinės, tarpusavyje susipinančios temos: Dievo Motinos, pagimdžiusios pasauliui žadėtąjį Išganytoją, Kristaus, įsteigusio Bažnyčią, ir Bažnyčios. Šias temas papildo šalutinės potėmės, pasakojančios apie svarbius šiai programai Senojo ir Naujojo Testamento įvykius, Bažnyčios įkūrėjas – apaštalus, prie Bažnyčios sutiprėjimo ir augimo ženkliai prisidėjusius šventuosius.”

Didysis altorius

Įžengus į bažnyčią maldininko akys pirmiausia krypta į didįjį altorių, jame saugomą maloningąjį Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslą. Bet jį apžiūrėsime paskiausiai, mat apie jį ir papasakoti derėtų daugiausia.

Bus daugiau.

Šiluvos bazilikos didysis altorius.

Dantų gydytojai

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutarkys dantis už prieinamą kainą. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL

Tel. 708-422-8260.

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue

Joliet, IL 60435

Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai

6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

Chirurgai

Dr. PETRAS V. KISIELIUS

Inkstų, pūslės, prostatos

gydymas bei chirurgija

Center for Health

1200 S. York, Elmhurst, IL 60126

630-941-2609

VISI PLAUKIAME VIENU LAIVU, KURIS VADINASI LIETUVA

Atkelta iš 3 psl. kiekvieną iš mūsų ir morališkai, ir materialiai. Tačiau Sąjūdis Lietuvą paragino atgimti, išsiveržti iš tokio išvadavimo, nepalyginti gilesnio nuopuolio nei išgyvename. Todėl didžiokimės Sąjūdžiu kaip garbingu savo istorijos faktu ir mokykimės iš jo.

Mokykimės vienybės ir toje vienybėje telpančios nuomonių įvairovės bei tolerancijos. Mokykimės visuotinio solidarumo jausmo, lydėjusio tautą, rankomis susikibusią Baltijos kelyje ar Vingio parke giedančią „Lietuva brangi“. Mokykimės susieti savo gyvenimą, savo buvimą su Lietuvos istorija, su visos tautos, visos valstybės gyvenimu. Gal to net nereikia mokyti. Gal tik reikia prisiminti 20 metų senumo istoriją, būtent: bendrais lūkesčiais gyvenančius žmones, gebėjimą rasti kompromisą netgi tarp politinių varžovų. Sąjūdis buvo puiki politinės kultūros mokykla ir šios mokyklos teigtų vertybių šiandieninei Lietuvai labai labai reikia. Mums būtina reikia idėjų, vienijančių skirtingus požiūrius ir nuomones, tačiau kartu tarnaujančių

dabarčiai ir ateičiai. Šiandien yra metas išsilaisvinti iš savo pačių įtarumo ir nepasitikėjimo.

(...) Galbūt mes, tauta, išgyvenome panašų jausmą, suvokimą, kad būtinybė kurti valstybės statinį pareikalavo labai didelės visuomenės išteklių dalies. Tačiau būtent valstybės kūrimo misijai ir buvo pašaukti Sąjūdžio kartos žmonės.

Dabar ir rytoj, ir visada turime tęsti šį niekada nesibaigiantį darbą. Iš savo laimėjimų, vilčių ir idealų, talentų ir gebėjimų toliau kantriai statykime savo Lietuvos valstybę. Didžiuojamės jumis, Sąjūdžio žmonės, ir su dėkingumu lenkiamės jums, anuomet gebėjusiems sėkmingai perskaityti bręstančių permainingų ženklus ir pradėti tautos kėlimo darbą.

Pranešimas sutrumpintas.

www3.lrs.lt

Konferencijos įrašą galima peržiūrėti adresu: <http://www.lrt.lt/archyvas/>

• SKELBIMAI • SKELBIMAI • SKELBIMAI •

PASLAUGOS

Senelių namai Los Angeles, CA,

laukia gyventojų. Garantuojame

draugišką aplinką, skanų maistą, gerą

priežiūrą, nuostabų klimatą. Leidimas:

197605898. Tel: (323) 353-2140, fax:

(323) 931-4576, Jūratė Ezerskienė.

STASYS CONSTRUCTION

Stalio darbai, rūšių, vonių ir virtuvų įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; „sidings“, „soffits“, „decks“, „gutters“, plokšti ir „shingle“ stogai; cementas, dažymas. Turiu darbo draudimą. S. Benetis, tel. 630-241-1912

•••ĮVAIRŪS SKELBIMAI•••

• **Moteris** ieško darbo. Dirba su sunkiais ligoniais ir su visomis aparatūromis. Geros rekomendacijos. Tel. 773-396-9232.

• **Moteris** ieško žmonių slaugymo darbo. Gali pakeisti arba išleisti atostogų. Tel. 312-492-8795.

• **Moteris** gali padėti šeštadieniais Oak

Lawn ar aplinkiniuose rajonuose. Tel. 708-220-3202.

• **60 m. moteris** ieško darbo lietuvių šeimoje. Turi rekomendacijas, nevairuoja, minimali anglų kalba. Tel. 630-552-4169.

• **Moteris** ieško senelių priežiūros darbo pietiniuose rajonuose. Tel. 708-691-8650.

**D Ė M E S I O ! Asmeniniai skelbimai „Drauge“
spausdinami nemokamai. Tel. 773-585-9500.**

Grupelė šauniųjų „Alatėjos“ moterų.

Smagu ir vaikams, ir mamytėms.

Dominyko Timuko nuotraukos

Eina vasara graži...

LORETA TIMUKIENĖ

Eina Vasara graži tarsi mama
Su vaikais, su paukščiais
žaisdama.
Supasi ant laikrodžio rodyklių
Saulės sūnūs — spinduliai —
išdykę.
Nemiegok ilgai — praeis
pro šalį,
Nepavysi, neberasi kelio...
Juozas Erlickas

Birželio 8 dieną moterų klubo „Alatėja“ narės su šeimomis ir draugais rinkosi į John Duffy Preserve parką. Jau antri metai iš eilės „Alatėja“ kviečia drauge praleisti linksmą

popietę gamtoje, pasidžiaugti prasi-dėjusia vasara, kartu atšvęsti mokslo metų pabaigą, paminėti vaikų gyno-mo dieną. Žinodami šio pavasario permainingus orus, daugelis dairėsi į dangų: „Ar neatslenka tamsūs lie-taus debesys, kurie kaipmat gali su-drumsti šventišką nuotaiką?“

Patys mažiausi šventės dalyviai krykštaudami žaidė smagius žaidi-mus, šeimos kartu dalyvavo estafe-tėse, vyrai rungtyniavo tinklinio aikš-telėje. Praalkusius svečius „Ala-tėjos“ moterys vaišino užkandžiais ir gaiviais gėrimais. Deja, staiga apsi-niaukęs dangus šventės dalyvius pri-vertė ieškoti pastogės. Susibūrę į pa-vėsinę maži ir dideli irgi nenuo-

bodžiavo: dalyvavo loterijoje, džiaugėsi laimėtais prizais, šnekučiavosi, dalijosi atostogų planais. Tačiau kaip iš kibiro pliaupiantis lietus ir dangų skrodžiantys žaibai šventės dalyvius vertė skubėti namo.

Daugelis apgailestavo, kad šven-tei neįmanoma užsisakyti gero oro. Tačiau prapliupęs lietus neištirpdė „Alatėjos“ moterų gerų sumanymų. Prieš išsiskirstydamos jos sutarė, kad šią vasarą bandys surengti dar vieną vasaros šventę. „Alatėjos“ prisipa-žino, kad neturi pažinčių užsisakyti geram orui, bet gali paprašyti visų atvyksiančių atsivežti glėbį geros nuotaikos. Tuomet ir šios vasaros gamtos išdaigos neišgąsdins.

Reikia paminėti, kad tokių šven-čių metu surinktos lėšos skiriamos kilniam tikslui – jos bus skirtos on-kologinėmis ligomis sergantiems vai-kams ir paremti įvairiems vaikų pro-jektams Lietuvoje. Tam pačiam tiks-lui bus skirti ir „garažo pardavimų“ metu surinkti pinigai. Šį pavasarį „Alatėjos“ klubo narės jau du sa-vaitgalius savo laisvalaikį skyrė tam, kad už parduotus daiktus surinkti pinigai nors kruopelyte pagelbėtų kovojantiems su užklupusia klas-tinga liga. „Alatėjos“ moterys nuo-širdžiai dėkoja visiems, kurie aukojo savo daiktus šiems pardavimams ar kaip kitaip prisidėjo prie klubo narių sumanymų.

SANTAROS-ŠVIESOS

suvažiavimo programa

2008 m. birželio 26–29 d., Alanta, Molėtų rajonas

Birželio 26, ketvirtadienis

8 val. v. **Suvažiavimo atidarymas ir menų vakaras.** Džiazas. Austėjos Pečiūraitės parodos pristatymas. Grupės „Sintezija“ audio vaizdo poezijos spektaklis

Birželio 27, penktadienis

10 val. r. **APIE PADĖTĮ.** Moderuoja: Leonidas Donskis. Pranešėjai: Valdas Adamkus „Apie ateitį“; Eugenijus Gentvilas „Europinė Lietuva?"; Gitanas Nausėda „Lietuva pasaulinės ūkio krizės akivaizdoje“; Ieva Jusionytė „Aš ir pasaulis: apie Lietuvą, Gvatemalą ir socialinį pilietiškumą“.

2 val. p.p. **INTELEKTUALAI: VAIDMENS PABAIGA?** Moderuoja: Algis Mickūnas ir Darius Kuolys. Pranešėjai: Leonidas Donskis „Intelektualų eros pabaiga Lietuvoje ir posovietinėje erdvėje“; Morta Vidūnaitė „Intelektualai ar inteligentai: socialinės kritikos problema Lietuvoje“; Gintautas Mažeikis „Intelektualai: vaidmens pabaiga“.

8 val. v. **Poezijos vakaras:** Donaldas Kajokas, Aidas Marčėnas, Kęstutis Navakas, Lidija Šimkutė, Vilniaus universiteto Studentų teatras „Minim“: Algimanto Mackaus „Chapel B“.

Birželio 28 d., šeštadienis

10 val. r. **BE ŠVIETIMO?** Moderuoja: Gintautas Mažeikis. Pranešėjai: Algis Mickūnas „Pedagogikos pagrindai ir uždaviniai“; Emilija Sakadolskienė „Kelios vinjetės apie švietimo paradigmu kaktomušą su lietuviška realybe“. Diskusija. Dalyvauja Virginija Būdienė, Elena Tervidyte, Jonas Ruškus, Šarūnas Bagdonas.

2 val. p.p. **APIE BUVUSIĄ STIPRYBĘ.** Moderuoja: Egidijus Aleksandravičius. Pranešėjai: Jūratė Kiaupienė „Radvilų valstybinės vizija“; Dainora Pociūtė „Logomachija: nepriklausoma Radvilo Juodojo Bažnyčia“; Darius Kuolys „Kaip lietuviai seiminėjo? Pastangos tobulinti krašto valdymą senojoje Lietuvoje“.

5:30 val. p.p. **Išvyka į Dubingius prie Radvilų kapų.**

9:30 val. v. **Muzikos ir poezijos vakaras.** Rimantas Vingras ir Nomeda Bėčiūtė: Aleksandro Skriabino 24 preliudai ir Jurgio Baltrušaičio poezija.

Birželio 29 d., sekmadienis

10 val. r. **APIE MENUS IR DAIKTUS.** Pranešėjai: Jūra Avižienytė „Dalius Grinkevičiūtės fotoesė ir daiktų istorija“; Mindaugas Urbaitis „Populizmo ir elitarizmo tendencijos XXI amžiaus muzikoje“.

1 val. p.p. **ARCHITEKTŪRA KAIP PAVOJUS.** Pranešėjai: Augis Gučas „Pasekmė – architektūra“; Jūratė Markevičienė „Architektūra – gyvenimo terpė“.

Papildoma informacija ir registracija nuo birželio 2 iki 25 d.: Linas Saldukas: l.saldukas@hmf.vdu.lt, tel.: 8 68222501.

„Draugo“ knygynėlyje

Birutės Kemežaitės poezijos knygelės

Birutė Kemežaitė – poetė, rašytoja, žurnalistė, publicistė, dailininkė, operos solistė.

Baigusi Čikagos muzikos konservatoriją, ji pelnė stipendiją tolesnėms muzikos studijoms Romoje, rengė koncertus garsiose Vokietijos, Italijos, Kanados, Jungtinių Amerikos Valstijų ir kitų pasaulio šalių scenose, laimėjo ne vieną prestižinį tarptautinį konkursą. Studijų Romoje metu Vatikano lietuvių radijo programose kunigo Vytauto Kazlausko, dabar gyvenančio Kaune, iniciatyva Birutės Kemežaitės atliekamos giesmės buvo transliuojamos į Lietuvą. Bendradarbiaudama šiose laidose,

Birutė turėjo galimybę nemokamai įrašyti radijo studijoje plokštelę su lietuvių kompozitorių dainomis. Vėliau populiarių operų arijas į plokštelės B. Kemežaitė įrašinėjo, sulaukusi italų muzikos profesūros finansinės paramos.

Po muzikos studijų Italijoje sugrįžusi į Čikagą, B. Kemežaitė dirbo Anos Del Predo vadovaujamoje „The American Opera Company“, kur sukūrė geriausius savo vaidmenis – Madama Butterfly, Mimi partijas Giacomo Puccini operose „Madama Butterfly“, „La boheme“, dainavo kitas žinomų operų arijas.

Beveik 60 metų praleidusi JAV, jau šešeri metai dainininkė gyvena Lietuvoje. Ji rašo eiles, važinėja po Lietuvą, susitinka su klausytojais, rengia kūrybinius vakarus.

„Draugo“ knygynėlyje dvi Birutės Kemežaitės eilėraščių knygos – „Žydėjimas ir verpetai“ (2005) (beje, viršelį šiai knygai nupiešė knygos autorė) bei „Lyrika“ (2006). Abi knygos išleistos Lietuvoje.

Jos eilėraščiai atspindi gyvenimą. Juose – žmogus, jo vidiniai pergyvenimai, mintys, jausmai, ypač meilė gamtai.

Knygas galite nusipirkti „Draugo“ knygynėlyje. Knygų kaina – po 6 dol. Ją galima įsigyti paštu, pridedant 9,25 proc. mokesčių, užsisakant IL valstijoje. Persiuntimo kaina – 3 dol. Persiunčiant daugiau leidinių – už kiekvieną papildomą knygą – 2,5 dol. mokesčiai. Prieš perkant knygą prašome paskambinti administracijai tel. 773-585-9500.

Paruošė L. A.

„Draugo“ knygynėlio adresas: 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629
Tel. pasiteiravimui: 773-585-9500

MAŽOJI LIETUVA

Po Mažąją Lietuvą

**EMILIJA ALGAUDĖ
BUKONTIENĖ**

Kraupiškio (Uljanovo) vidurinės mokyklos mokytoja

Į Ragainės (Nemano) 2-ąją vidurinę mokyklą atvyko moksleiviai ir mokytojai iš Šiaulių miesto „Saulėtekio“ vidurinės mokyklos. Kelionės tikslas – susitikti su draugais iš lietuviškų klasių, susipažinti su Karaliaučiaus kraštu, pabuvoti Tolminkiemyje. Šis susitikimas – tai projekto „Šalis ta Lietuva vadinasi“ dalis.

Pažintis su regionu prasidėjo nuo Tilžės. Svečiai klausėsi pasakojimo apie šį lietuvių kultūros centrą, sužinojo miesto vardo kilmę, jo istoriją, prieš 200 metų pasirašytą Tilžės taktiką. Apžvalginės ekskursijos metu šiauriečiai pamatė miestą, Karalienės Luizos tiltą, kurio šimtmetis buvo pažymėtas šį rudenį, sužinojo apie karalienę, Prusijos karaliaus Fridricho Vilhelmo III žmoną.

Kristaus Prisikėlimo bažnyčios, dabartinėje Lenino gatvėje, prie 17 numeriu pažymėto namo, kur gyveno Vydūnas – žinomas rašytojas, mokytojas, publicistas, filosofas, visuomenės veikėjas, aktyviai dalyvavęs lietuviškų draugijų veikloje, kovojęs už lietuviybę.

Iš Tilžės kelionės dalyviai pravažiavo seną skalvių gyvenvietę – Paskalvius (dab. Dubki). Taip pat susipažino su Ragaine, klausėsi pasakojimo apie miesto vardą, kuris kilo iš žodžio „ragas“ arba miškų deivės Ragainės vardo, apžiūrėjo didžiulės pilies, statytos XIV a. pabaigoje, vienos stipriausių ordino pilių, griuvėsius. Kitas sustojimas – prie buvusios bažnyčios, panašios į salę, kur keturiolika metų gyveno pirmosios lietuviškos

knygos autorius Martynas Mažvydas. Čia lietuvių raštijos pradininkas laikė pamaldas lietuvių kalba, leido lietuviškas knygas, švietė parapijiečius. Manoma, kad ten jis ir palaidotas.

Svečiai keliauja pro Lenkvičius (Luniną), nuo seno lietuvių gyvenamą vietovę, į Kraupišką (dab. Uljanovas). Tai iš dvaro išaugęs miestelis, prie Įstros (Instručio) ir Eimenio (Uljanovkos) upių, prie legendomis apipinto piliakalnio. Prie kelio stūkso XVI a. viduryje statytos bažnyčios siena ir bokštai, kur dabar įsikūrę gandrai. Šalia – prieš porą metų pradėjusi veikti stačiatikių koplyčia. Čia išlikęs ir paminklo, simbolizuojančio erelį, pagrindas. Jis skirtas žuvusiems Pirmajame pasauliniame kare. Tą paminklą, kaip ir kitus keturiolika, menančius Karaliaučiaus krašto praeitį, žadama atstatyti. Šone – Girėnai, Mažosios Lietuvos tautosakos rinkėjo ir leidėjo Viliaus Kalvaičio, išleidusio penkias knygas, tėviškė.

Gumbinėje (Guseve) keliauninkų laukė miesto 5-osios vidurinės mokyklos lietuvių kalbos ir etnokultūros mokytoja Irena Triūba, palydėjusi į Lazdynėlius ir parodžiusi kelią į Tolminkiemį. Gumbinėje, mieste prie Romintos ir Pisos upių, 1714 metais buvo pakrikštytas tuomet dar būsimasis lietuvių literatūros pradininkas K. Donelaitis. Prie paminklo, kuris buvo iškilmingai atidengtas minint 290-ąsias poeto gimimo metines, svečiai klausėsi eilių apie K. Donelaitį. Buvusi Ragainės antros vidurinės mokyklos moksleivė Kristina Grybaitė, dabar besimokanti Įsruties (Černiachovsko) socialinėje-pedagoginėje kolegijoje, padeklamavo S. Nėries eilėraščių „Donelaitis“. Susirinkusieji klausėsi pasakojimo apie K. Donelai-

Tilžėje prie namo, kuriame gyveno Vidūnas.

Ekskursijos dalyviai Lazdynėliuose klausosi Kristinos Grybaitės skaitomo S. Nėries eilėraščių „Donelaitis“.

čio šeimą, vaikystę, asmenybę. 1989 m. poeto 275-ųjų metinių proga pasodinti 275 ąžuoliukai, o 1990 m. Lazdynėliuose pastatytas paminklinis akmuo, kuriame iškaltas užrašas lietuvių ir rusų kalbomis.

Pro autobuso langus praslenka Trakėnai (Jasnaja Poliana), kur XVIII a. pirmoje pusėje įkurtas žirgynas, jame buvo auginami trakėnų veislės žirgai, stambaus sudėjimo, judrūs, atsparūs, išvesti iš laukinių arklių. Autobusas pasuka pro Stalupėnus (Nesterovą), kur kantoriumi (muzikos mokytoju) ir mokyklos rektoriumi dirbo K. Donelaitis.

Pagalčiau paskutinis kelionės tikslas – Tolminkiemis (Čistyje Prudy). Atvykusieji klausėsi pasakojimo apie bažnytkaimį prie Šventinės ir Romintos upelių, kur iki maro gyveno vien lietuvių. Tolminkiemyje K. Donelaitis gyveno ir kunigavo trisdešimt septynerius metus, vedė Aną Reginą, Stalupėnų mokyklos vedėjo našlę. Jis iš lauko akmenų pastatė naują bažnyčią, mokyklą, našlių namus. Tai turtinga asmenybė, apdovanojama neeiliniais gabumais: K. Donelaitis rašė poezijos kūrinius, giesmes, kūrė muzikines kompozicijas, mokėjo šešias kalbas, daug skaitė, buvo optimistas, energingo charakterio, mėgo dirbti sode, bendravo su žmonėmis, mokė juos sveikai gyventi. Labai tiksliai K. Donelaičio metus apibūdino Adomas Mickevičius sakydamas, kad tai – „tikras lietuvių liaudies papročio paveikslas“. Muziejuje skambėjo poemos eilutės: Ragainės

2-osios vidurinės mokyklos moksleivės Siridova Tania ir Chomuteckaja Veronika skaitė „Pavasario linksmybių“ ir „Rudens gėrybių“ ištraukas rusų kalba. Dalyviai sužinojo muziejaus įkūrimo istoriją. Architektas Napalys Vitkauskas parengė bažnyčios atstatymo projektą. 1964 m. prie buvusios bažnyčios, kuri sugriauta pokario metais, atidengtas paminklinis akmuo, pradėti kasinėjimo darbai, surasta poeto palaidojimo vieta, pagal kaukolės kaulus atkurtas rašytojo portretas. 1997 m. spalio mėn. 8 d. buvo atidarytas muziejus, kurio teritorija užima penkių hektarų plotą.

Muziejaus lankytojai apžiūrėjo nuolat veikiančią parodą, iš kurios nemažai sužinojo apie poeto kūrybą, apžiūrėjo parodos objektus, kurių yra apie 230, grožėjos nuostabiais vitražais, sukurtais poemos „Metai“ gamtos motyvais, prie kriptos pagerbė būrų dainių. Taip pat apsilankė klebonijoje, pavaikščiojo tais takais, kuriais ėjo poetas, pastovėjo prie šulinio, iš kurio jis sėmė vandenį.

Grįždami šiauriečiai užsuko į Pagėgių savivaldybėje esančią kavinę „Senoji giria“, kur atvykusią laukė paruoštas saldus stalas, kava, arbata. Mokytojai ir moksleiviai nors trumpai, bet maloniai pabendravo, aptarė kelionę, o šiauriečiai pakvietė ragainiškius į kitą susitikimą Šiauliuose.

Pavargę, bet pilni įspūdžių, patyrę susitikimo džiaugsmą jie pasiekė namus.

Šiauriečiai ir ragainiškieji Tolminkiemyje.

J. Glinskio nuotraukos

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**Žvilgsnis į XIII Lietuvių tautinių šokių šventę** rengiamas šeštadienį, birželio 14 d., 6:30 v. v. Pasaulio lietuvių centro, Jaunimo rūmų salėje. Šioje „mini šventėje“ kartu sutiko pašokti Čikagos „Grandies“ ansamblis, Čikagos „Lėtūnas“, Lemonto „Spindulys“ ir Madison, WI „Žaibas“. Bilietai į birželio 14 d. vakarą bus platinami prie durų ir Pal. Jurgio Matulaičio misijoje prieš ir po šv. Mišių. Kviečiame lietuvių tautinių šokių mėgėjus ir rėmėjus!

◆**Birželio 15 d. prieš 11 val. r. šv. Mišias** Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje 10:45 val. r. JAV LB Lemonto apylinkės valdyba organizuoja Gedulo ir Vilties dienos paminėjimą. Grojant dūdų orkestrui bus pakelta vėliava, perjuosta gedulo juosta, prie paminklo padėtas vainikas. 11 val. r. šv. Mišias bus skirtos šios tragiškos Lietuvai datos paminėjimui, prisiminimui visų, kurie buvo ištremti ar nužudyti. Šv. Mišias aukos tėvas Antanas Saulaitis, SJ. Dalyvaus misijos choras ir solistai Algimantas Barniškis bei Nijolė Penikaitė. Trumpą žodį tars teisės mokslų dr. prof. Augustinas Idzelis. Kviečiame gausiai dalyvauti.

◆**Birželio 15 d., sekmadienį, JAV** Lietuvių Bendruomenės Brighton Park apylinkė ruošia Gedulo ir Vilties dienos minėjimą. 10 val. r. šv. Mišios Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje, po Mišių klebonijos kieme prie kryžiaus bus padėtas vainikas žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimui. Parapijos salėje kalbą pasakys iš Lietuvos atvykęs „Žalgirio“ partizanų apygardos ryšininkas Povilas Venckevičius. Po minėjimo – pietūs. Čikagos lietuvių visuomenę kviečiame gausiai dalyvauti.

◆**Dariaus ir Girėno transatlantinio skrydžio 75-ųjų metų** sukaktis bus paminėta Čikagoje liepos 13 d., sekmadienį, prie Dariaus ir Girėno paminklo Marquette Park. Visi kviečiami. Daugiau informacijos paskelbsime vėliau.

IŠ ARTI IR TOLL..

◆**Birželio 15 d., sekmadienį, 2 val. p.p.** po lietuviškų pamaldų Šv. Onos bažnyčios (Beverly Shores) kieme pabendravimui, pasigardžiamumui kugeliu rinksis lietuviai ir jų draugai. Sveikinsime tėvus. Renginį ruošia Beverly Shores Lietuvių klubas.

Visus, visus, visus birželio 22 d. kviečiame į Jonines, kurios vyks Arabian Knights Farms, 6526 Clarendon Hills Rd., Willowbrook, IL 60527

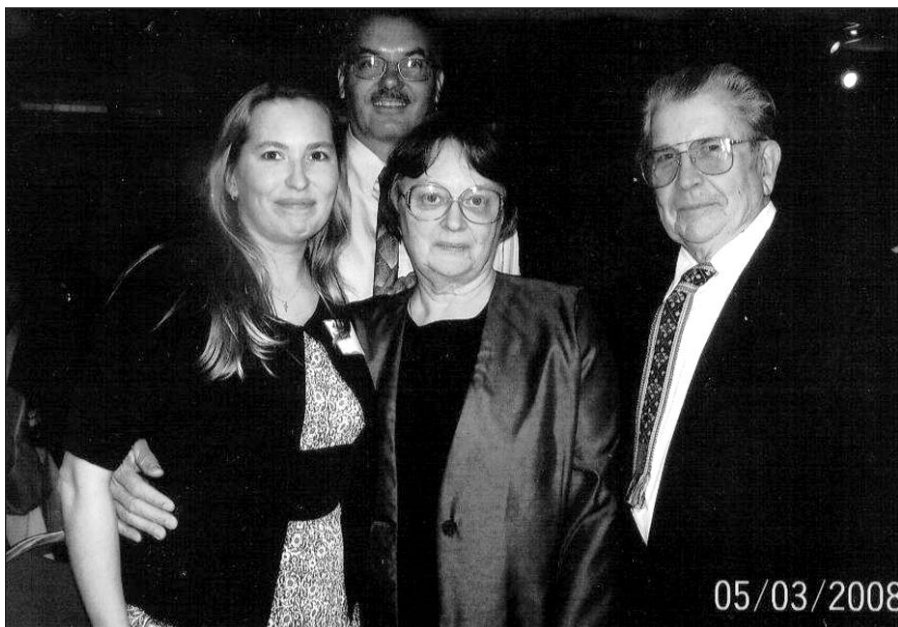

Joninėse dalyvaus **Veronika Povilionienė** ir patys šauniausios Čikagos lietuvių muzikantai.

Vaikams – atrakcionai, jodinėjimas arkliais, kaimo „zoologijos sodas“. Loterijoje – vertingi prizai. Joninių laužas ir t.t. „Bravo Deli“ lietuviškas maistas. Alus ir gaivinantys gėrimai.

Automobiliai statomi 75 St. ir Clarendon Hills Rd. gimnazijos aikštelėse. Iš ten visą dieną nemokamai pirmyn ir atgal svečius vežios autobusai.

Bilietai – 10 dol. Vaikams iki 10 m. – nemokamai. Informacija tel.: 708-207-8406.

Margaritos ir Gedimino Marchertų 50-ies metų vedybų sukakties šventė įvyko gegužės 3 dieną Bočių menėje, PLC. Tuo pat metu, tik kitoje salėje vyko Lietuvių Fondo suvažiavimas. Tad Vilijos Marchertienės ir Ritonės Rudaitienės pasiūlymui jubiliatams padovanoti Lietuvių Fondo narystę, svečiai pritarė, paaukodami 840 dol. Už įgyvendintą idėją dėkojame Ramintai Marchertienei, o jubiliatams sveikiname jos atsiųstais žodžiais: „Lai gyvuoja Rita ir Gediminas ir Lietuvių Fondas dar daug daug metų!“

Stiprinkime Lietuvių Fondą, remiantį įvairias lietuviškas organizacijas, lietuviškus projektus, bei studentus išsivijoje. LF adresas: 14911 127th Street, Lemont, IL 60439, tel. 630-257-1616; www.lithuanianfoundation.org

Nuotraukoje iš kairės: dukra Aldona Marchertas-Martin, žentas Richard Martin, Margarita ir Gediminas Marchertai.

LIETUVIŲ DIENOS LITHUANIAN FEST
CHICAGO 2008

RENGĖJAI:
SHOW CENTRAS

Lietuvos Respublikos
Generalinis konsulas Čikagoje

Restoranas
„Kunigaikščių Užėja“

„LIETUVIŲ DIENOS“ ĮVYKS:
birželio 28d. (2 p.m. - 12 a.m.),
birželio 29d. (12 p.m. - 10 p.m.).
SUMMIT PARK DISTRICT
5700 S. Archer Rd., Summit, IL 60501
Bilietai: vaikams \$5 ir suaugusiems \$10.
Lėšos bus skiriamos vaikų rėmimo fondui „SAULUTĖ“

- Koncertuos įvairūs lietuviški kolektyvai
- Bus rodomi spektakliai
- Šoks vaikai ir suaugę
- Naktinė diskoteka po atviru dangumi
- Krepsinio, tinkinio bei futbolo varžybos

Kviečiame visas valstybes, kultūras, sporto organizacijas bei privatus verslo atstovus, norinčius dalyvauti, reklamuoti ar paremti renginį, taipogi papildomos informacijos kreipis telefonais: 630-464-5000 ir 847-843-3972.

CLKL
Krepšinio turnyras 3x3 vaikams ir suaugusiems.
Informacija ir komandų registracija:
tel. 708.243.7547

Šiaurės Amerikos Lietuvių futbolo čempionatas 7vs7
informacija 708.853.1141

Amerikos lietuvių smėlio tinkinio lygos finalai!
Informacija tel. 630.915.2769

GENERALINIS RĖMĖJAS:
STUMBRAS
1906
INFORMACINIS RĖMĖJAS:
VAKARAI
DIDŽIAUSIAS LIETUVIŠKAS ŠAMANTĖS PAK

REMEJAI:
SVYTURYS
daleris.com
alita
LITHUANIAN
Lietuvele
WWW.LITHUANIANFEST.COM
dadu

Didžiausia vasaros šventė netoli Čikagos – „LIETUVIŲ DIENOS“

Ši didžiulė šventė vyks Čikagos pietuose,
Summit Park District, 5700 S. Archer Rd., Summit
birželio 28-29 dienomis

„Lietuvių dienos“ – tai įspūdingas renginys su muzikos žvaigždžių koncertais, šokiais ir sportu.

Lietuvių dienų šventės metu „Kunigaikščių užėja“ ir ČLKL kviečia dalyvauti krepšinio turnyre „3x3“.

Papildoma informacija teikiama ir komandos registruojamos iki birželio 25 dienos telefonais: 773-616-9701; 630-915-2967 arba elektroniniu paštu: aurimas23@yahoo.com, dainius75@yahoo.com

Liepos 6 d., sekmadienį Los Angeles įvyks XIII Lietuvių Tautinių šokių šventė. Bilietus į XIII Lietuvių tautinių šokių šventę ir kitus šventės renginius galite įsigyti šokių šventės tinklalapyje: <http://www.sokiusvente.com>

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

Visos kriminalinės bylos
30 metų darbo patirtis

6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700

Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Namams pirkti paskolas
duodamos mažais mėnesiniais
įmokejimais ir prieinamais
nuošimčiais. Kreipkitės į
Mutual Federal Savings,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747.

Advokatas Vytenis Lietuvninkas

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629

(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S.Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629

Tel. 773-582-4500

Valandos pagal susitarimą

Advokatas DARIUS R. DIRMANTAS

Vairavimo ir Kriminalinių Teisių
Specialistas.

Raštinės Čikagoje ir Woodridge.
Tel. 877-Gynejas arba
877-496-3527

Valandos pagal susitarimą